

VASÁRNAP

SZABADSÁG

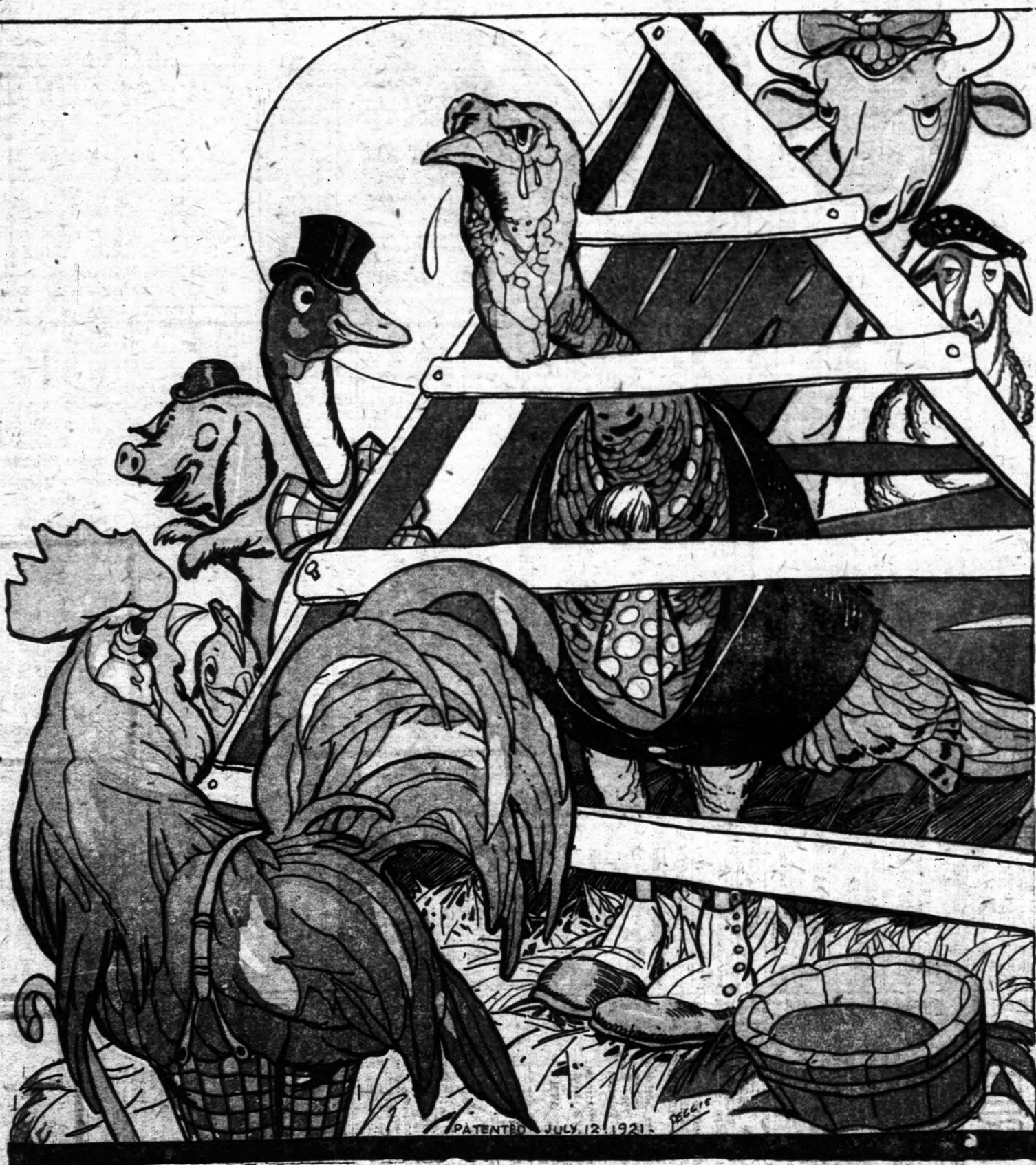
MAGAZINE SECTION

HARMINCNEGYEDIK ÉVFOLYAM. — NO. 47. SZÁM.

CLEVELAND, O., 1923. NOVEMBER 23.

THANKSGIVING DAY, VAGY A "PULYKANAP"

Az amerikai magyarok a könnyebbség kedvéért "Pulykanapnak" is hívják Amerika legjobb ünnepét: Hálaadás Napját. Az elnevezés valóban találó, mert ezen az ünnepen fontos szerepet tölt be a pulyka. A pulykakultusznak történelmi eredete az, hogy amikor a Pilgrim Fatherek, a mai Massachusetts államban, több mint háromszáz évvel ezelőtt az első "Thanksgiving Day"-t ünnepelték, ugyanesak pulykát lakmároztak. A régi írások feljegyzték, hogy rengeteg vad pulyka tanyázott azon a vidéken, ahol az ősök megvetették lábukat. A derék pilgrim atyák persze megőrültek az izletes pecsenyének és azonnal nagy vadászatot tartottak a jóhúsu szárnyas irányában. Így történt azután, hogy a pihenésnek és hálaadásnak szentelt első napon, minden család asztalán egy-egy ropogóra sült hatalmas pulyka segítette elő az ünnepi hangulatot. Háromszáz esztendő óta minden évben megünnepli ezt a napot Amerika népe és háromszáz esztendő óta "nemzeti pecsenye" november havának utolsó csütörtökjén: a Pulyka.

VASARNAP MAGAZINE SECTION

A "SZABADNAP" sajtóipari melléklete. Editor: COL. ANDREW CSENA, szerkesztő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 700-710 Huron Road Edited and published: 1923. NOVEMBER 23.

HÁLAADÁS NAPJA

egyike a legszebb, egyike a legérdemleesebb amerikai ünnepeknek. Mi a gondolata, mi az értelme? Hálát adni a Mindenhatónak azért a sok jóért és áldásért, amelyben az ember az év folyamán részesített. Emlékezni arra, hogy az ember, még a leggazdagabb is, végeredményben függő lény, akinek a sorsát a Gondviselés irányítja s ettől a gondolatától, ettől a eszmétől meghatározni. Kérni Istent arra, hogy a jövő esztendőben ugyancsak ne vegye le a föld kezét vergődő, harcoló, létében bizonytalanul ingadozó teremtményéről.

Olyan korban élünk, amikor az isteni gondviselés erejének különösen szükségét érezzük. Bizonyára sok ember van, aki hálaadás napján összeteszi a kezét s a Mindenhatóhoz segítségért fordul, mert hálát adni vajmi kevés oka van. Ha a mai kort komolyan figyelembe vesszük, akkor nyugodtan és fájó érzéssel megállapíthatjuk, hogy milliókra rug azoknak a száma a földkerekségen, akik csak könyöröghetnek Istenhez, de hálát legfeljebb csak azért adhatnak, hogy vegetálhattak, hogy nem haltak éhen. A levegőt még nem vették el tőlük, az eget és a csillagokat, de az élet elemi feltételeit — nem is beszélve a kultúrélet elemi feltételeiről — annál inkább, azok, akik nem törődnek embertársaik békés és joggal boldogulást kívánó sorsával.

Szép a hálaadás gondolata, szép ebből a gondolatból ünnepet varázsolni s minden bizonynyal vannak milliók — s éppen az amerikaiak sorából és az Amerikában élő emberek sorából kerülnek ki ezek a milliók — akiknek meg van minden okuk arra, hogy a Mindenhatónak hálát adjanak, amiért az 1923. esztendő simán, sőt eredménynyel pergett le az ő szempontjuktól. Nemcsak a mindennapi kenyeret szerezhették meg, hanem kalácsra és autómobilra, koncertra és színházra, könyvre és mulatozásra is tellett. Vajjon hányan vannak, akik azért hálálkodnak Istennek, mert annyi jövedelmük volt, hogy könyvet is vehettek, jó könyvet, az ember legjobb barátját. De jó volna azt himni, hogy ezeknek a száma százazrekre rug.

A tavalyi hálaadás napján sokan reménykedtek abban, hogy az idei esztendő jobban sikerül a tavalyinál. Vajjon hány embernek váltak be a reményei? Vajjon hány embernek onlottak össze a reményei? Különös helyzetekbe sodorja a sors az embert s nem lehet tudni, hogy mik a céljai vele. Szükség van megpróbáltatásokra, hogy emberi lélek elmélyüljön.

Meddig tart még a bibliai hét sorvány esztendőnek is soványabb kor? A sok baj, sok keserűség ellenére mégis adjunk hálát a Mindenhatónak azért a jóért, amit ha nem nekünk, hanem másoknak nyújtott. És gondoljunk arra a

magasztosan egyszerű lélekre, Assisi Szent Ferencé, aki hálát tudott adni a Mindenhatónak azért, hogy galambokat teremtett és hogy a nap süt és hogy a csillagok ragyognak. És ha embertársainkat eltorlaszolja tőlünk az önzés és ha a sikeremberek gögje és kevelysége azt a gondolatot váltja ki belőlünk, hogy nem érdemes tisztességesnek és becsületesnek lenni, hogy nem érdemes csak dolgozni, csak munkálkodni, gondoljunk Assisi Szent Ferencé lelkének egyszerűségére, magasztosságára, amely akkor is hálát tudott adni Istennek a létért, amikor az emberek és a lét szenvedést és gyötrelmet okoztak neki.

Ha így ilyen eszmék és érzések kíséretében, gondolunk hálaadás napjára,

akkor azt fogjuk érezni, hogy ez nemcsak hivatalból ünnep, hanem ünneppé emelte a lelkünk tiszta és szent ereje is.

Mitől függ a bölcsesség

a kortól-e, vagy az egyéniségtől, a veleszületett képességektől.

Az általános felfogás azt tartja, hogy csak az élet tapasztalataiban szűrődik le az ítéletnek az a biztonsága, a helyzetek felismerésének olyan mélysége, amely a bölcseségnek talán leglényegesebb alkotó elemét teszi.

A közzelfogással szemben azonban könnyű utalni a gyermek Jézusra, aki a bölcseséget tanította, Pascalra, aki tizenkét éves korában a legnehezebb mennyiségtani problémákat is megoldotta és Bolyai Jánosra, aki hat éves korában felismert és megválaszolt mértani kérdéseket és a többiekre, a gyerek, vagy ifjú geniuszok nagy sorára, amely gyönyörű kivilágításként húzódik végig az emberiség történelmének országtáján.

Ha ezen a fényes soron tekintünk végig, a közzelfogás hangjának el kell némulnia s be kell vallanunk, hogy a bölcsesség nem a kor függvénye, nem a tapasztalatoké és viszonttagságoké, hanem valami veleszületett képessége, amely ott rejtőzhetik a gyermeklélek mélyén, hogy előbb-utóbb, de még mindig megdöbbenően fiatalon nyilvánuljon meg előttük.

S ha a kérdés fordítottját vesszük és azt kérdezzük, a kortól függ-e az emberek ostobasága, és korlátoltsága, vagy pedig megint a veleszületett képességektől, azt hisszük, megint csak ugy kell felelnünk, mint a bölcsesség kérdésénél.

Lehangoló felelet ez, mert ha az ostobaság, a korlátolt elmebeli sötétség esupán a fiatalok sajátja volna, akkor lehetne valamiféle reményünk, hogy a korrall, a tapasztalatokkal együtt végre mégis megjön egyszer az emberek esze. Sajnos, ennek az ellenkezője igaz és szamarakat ép oly nagy számban találunk az iskola padjai között, mint az élet ugynevezett küzdőterén.

Az emberi értelemnek, nyilvánvalóan, meg vannak a maga fejlődési korlátai. Senki sem lépheti túl azt a fejlődési határt, amelyre már születésétől fogva kijelöltetett. Tudás és tapasztalat, tanulás és utazás, az elme gyakorlásának legkülönbözőbb és legravaszabb fogásai sem tolhatják ki ezt a határvonalat, csak egy hajszálnyival is.

Sokratesnél talán akadhattak mélyebb és termékenyebb gondolkodók, de nála bölcsőbb embert nem találhatunk.

Sokrates elismerte, hogy nem tud többet a ma született gyereknél, akiben a szellemi erők megszunyadnak, s akiben még nem derengett fel a gondolkodás hajlama. Vele szemben állnak az ostobák a korlátoltak, akár fiatalok, akár vénék, akik mindent tudnak, akiknek mindenre meg van a maguk kész felelete.

S mégis ők uralkodnak az életet, a föld javait, az örömeiket, a boldogságot, mert mellüket verve és durva könyököiket használva állítják, hogy tudnak, ott ahol, az okosak, a bölcsék szemérmes némaságukban és tudatlanságuk tudatában szerényen félreállnak.

Keresztény Gondolatok

Irja: FATHER CSAKTORNYAI LÁSZLÓ.

Ha az örök boldogság jutalom, akkor azt csak azok nyerik el, akik erre a jutalomra rászolgáltak.

Ahik ezt eljátszották, azok maguk nyitották ki az örök kárhozát kapuját.

"Örök kárhozat!"

Vajjon elképzelhetjük-e valójában?

Mert ezt sem látta senki, fül nem hallotta, hogy igazán mi készül itt azok számára, ahik ezt maguktól okosták.

Ha nem is képzelhetjük el, csak ez a gondolat, hogy örök és boldogság nélküli évszázad, a legmegszokottabb értelember is borzasztó dolgokat sejtet.

Ha csak arra gondolunk, hogy mindent a keveset abból az eszernyi szögből és jóból, amit a földön mégis csak elérünk, mind elvesztjük, már borzalmas kép tárul elénk az örök kárhozatról.

Ha egész életünkben csak egy tiszteletdíj sebtől szenvednénk, amely az egész életünket semmibe sem vesszük pillanatnyilag, elviselhetetlennek válna életünk.

De fel bírjuk-e fogni azt a különbséget, ami az elviselhetetlen és a közönséges élethez tartozó örök élet között van? Akkor, amikor egy elviselhetetlennek tartott szenvedésbe beleesünk az öngyilkosság látszólagosan mindent megkímélő revolver dörrentése, vagy a marólg és az egyenes eldőlő segítség, amelyet az elviselhetetlenség kötségbejuttat szorított meg?

A szenvedés legjobb orvossága az elviselhetővé tevő reményesség, hogy elmúlik; az orvosok is a javulás reményét ösztönöz szavaival gyógyítható legjobban a szenvedő fájdalmakat. A fény fel köze szorult vaknak is az út nyílik, hogy vége lesz rablásának; a földön szenvedőknek is a mennyország boldogságának szél éke ad kelő csillapodást.

De borzalom elgondolni, hogy nem szabadulhatunk! Hogy az elviselhetetlen csak maró szájú, bolondokhoz hasonló állatokkal, a földön élőkkel, ha nem! Nincs menekvés az öngyilkosságra, nincs menekvés a kábítószerrel fel, nincs öngyilkosság, nincs menekvés, nincs remény — elviselhetetlen elviselhetetlenség rettenetes vakára váltó földi vakarukája nehezedik rájuk. Pokol és pokol; kínok, szenvedések, szüntelenül, irgalom nélkül.

Az örök boldogságot ezerzer könnyebb felfogni, elgondolni, mint a pokol örökkévalóságát.

Héj, de tudunk utódolni a földön; mennyire sok minden vissza-teljesülő dolgot akadt már életünkben; elképzelhetetlen gonoszságok, ki-méretlenség, hajszálak, ördöklő rémségek.

Hányszor rindunk fel lidérces álmainkban és alig birtunk öntudatára ébredni annak, hogy csak álom volt.

Mi minden borzalmas emberpusztítás örögi munkáit láttuk megtestesülni véres háborúk szivaros napjaiban! Hisz csak olvasásra gőrcsöt kapott lelkünk a rémülettől!

Szenvedtünk hosszú nagy betegségekben; ehhez hasonlókat láttunk kórházakban, műtőasztalon, boldokházában keserves kínlódások, nyögések, jajgatások, voltrás ordítások közepette.

Lelki kínokban is gyötördünk mérhetetlenül. A magunk és mások fájdalma közi. Csak a honvágy, egy vágyva várt viszonzítás, gyötredés milyen magas rangú fájdalom annak, ahinek a szíve a lelkébe nőtt bele.

És a kínok, a lelki kínok legnagyobbika, az önvád, a semmiféle kibúvó nélküli igazságos megítélés annak, hogy magunk vagyunk valami rossznak okozója, amelyben szenvedünk. Hányat láttunk már így homlokát verdeve, haját tépdelve, habkét marcangolva, ruháit leleskálva örvényező önvád sulyától tépelődre!

Ki az, aki kíséiben ezt meg nem élte át?

Pedig ezek csak földi szenvedések!

Az örök büntetés mindezeknek hatványozott, csillapíthatatlan, seha el nem múló állapota, amelyhez járul a legborzasztóbb csapás: AZ ISTEN TAVOLLETE. A test kihaló a szenvedésektől, legyen az elviselhetetlen tűz, amely örökké maró lángjaival, vagy bármilyen szenvedés. A lélek Isten bírásától fejtatik meg.

Ilyen lehetőségekkel szemben vitathozni sem érdemes, csak úgy dlat, hogy mindenképp elkerüljük.

Goethe Gondolatai

Nem lehet és nem szabad felfedni az életpályát; vannak botrányok, amelyekbe minden vándornak bele kell botlania. A külté épen reménytelenség helyre.

Két békés hatalom van; a jog és az illem.

Amint a tájban a parázs életet felfrissíti, úgy frissíti fel a szív reményeit az imádság.

Gondoljunk arra, mily kiválóak voltak a régiak, különösen Sokrates követői, hogy minden életnek és cselekvésnek forrását és mércéjét az embernek adja, állva nem őrök okoskodására, hanem életre és tetteire méltóan.

Nem elég a tudás, alkalmazni is kell; nem elég az akarat, cselekedni is kell.

Szigorúan véve minden nap reformálnunk kell magunkat és protestálnunk mások ellen, ha nem is valóságos értelemben.

A tavalyi hálaadás napján sokan reménykedtek abban, hogy az idei esztendő jobban sikerül a tavalyinál. Vajjon hány embernek váltak be a reményei? Vajjon hány embernek onlottak össze a reményei? Különös helyzetekbe sodorja a sors az embert s nem lehet tudni, hogy mik a céljai vele. Szükség van megpróbáltatásokra, hogy emberi lélek elmélyüljön.

Meddig tart még a bibliai hét sorvány esztendőnek is soványabb kor?

A sok baj, sok keserűség ellenére mégis adjunk hálát a Mindenhatónak azért a jóért, amit ha nem nekünk, hanem másoknak nyújtott. És gondoljunk arra a

1923 N... Egy kirá máb... legje sért törv és e nem és n... "N... hogy egy... maga nem... több eset... csapni s... landó egy... Uncle S... a lélek... prohibicio... van-e has... Ha vala... meg a leg... a bölcs... tudást ar... egy öt év... kasztották... választ... arcu rum... a hajóját... meg és... — a rum... kérdéző... bácsi a s... Ezeknek... detektivek... zetesebb... egy időse... hogy azok... is meg... lehetne... A maga... lehetősé... — veszt... kalozokhu... elszánt... ugy tud... Isabella... szolgálata... alatt anny... rangban... — Nag... szép maga... mint a... vagyok... részletekk... hogy a s... lom. En... tosbabban... fel sehol... delmesek... — Hog... zolhatom... a tenger... minden... kis öblök... ton, a te... rakják ez... ládákat... távolság... tudjam, h... tartani... leggerek... kem kisz... — Oh... enyém... sokszor... lőnek ezek... nem is... hajóskapit... kor felm... kutatni... tekerni... ben kiku... találtam... — Ho... mesterség... elvégeter... kikerülte... munka e... Utalom a... a szabad... legyen az... jutott tu... lentkezte... már nem... zés miatt... hogy mi... Még az... rübelül... mikor fé... Virginia... láda pul... annyira... tem az... az egész... végre is...

NŐI "SZÁRAZ" DETEKTIVEK

Egy ifju hölgy és egy öregebb hölgy kirándulásai a bootleggerek birodalmába. Hiába nagyon ravaszak a nők — ezt azok tudják legjobban, akik megsértik az italtilalmi törvényt. Egy fiatal és előkelő lány, aki nem fél a revolvertől és nem fél az elszánt férfiaktól.

NEM HAZUDNÉK az anyámnak semmi pénzért! — Ezt a kijelentést, férfiaktól, már nagyon sokszor hallotta az ember. A férfi, mikor ezt a kijelentést teszi, szentül meg van győződve arról, hogy egy olyan állapotot irt le, ami egyedülálló a maga nemében. A valóság pedig az, hogy a legtöbb esetben a férfinak nagyon nehéz a nőt becsapni s ezt csak akkor teheti meg, ha a nő hajlandó egy hazugságot elhinni.

Uncle Sam ugylátszik bölcsen tisztában van ezzel a lélektani igazsággal, ennek következtében női prohibíciós detektiveket alkalmaz. A kérdés ez: van-e haszna ennek a gondolatnak?

Ha valaki erre a kérdésre választ vár: kérdezze meg a legbölcsebb arcú pincért New Yorkban. Ez a bölcs pincér, akinek az arca ravaszsgót és sok tudást árul el, ma úgy tekint a kérdezőre, mint egy öt éves kisfiú, akinek a luftballonját szétbukasztották — olyan riadtan. Aki erre a kérdésre választ akar, az kérdezze meg a ravasz és sötét arcú rumkalózt, aki titkos kis öblökben helyezi el a hajóját, az öböl partján teherautóbilok állnak meg és veszik fel a ládákat, amiket a hajó hozott — a rumkalóz ma olyan kétségbeesetten tekint a kérdezőre, mint egy iskolásgyermek, akit a tanító bácsi a sarokba állított.

Ezeknek a tekinteteknek az oka: a női prohibíciós detektivek. Ezek közül két new yorki a legnevezetesebb. Az egyik egy fiatal, barna leány, a másik egy idősebb hölgy, akinek akkora lányai lehetnek, hogy azoknak már udvarolni lehetne, bár a mama is még olyan fiatal, hogy minden nehézség nélkül lehetne neki udvarolni, ha megengedné.

A magas barna leányzó — akinek különben meglehetősen előkelő állású családja lakik Long Islandon — veszedelmesen hasonlít karakterben azokhoz a kalozokhoz, akiket üldöz: épen annyira bátor és elszánt. Van neki revolvere, nem is fél tőle, sőt úgy tudja használni a fegyvert, mint egy műlövő. Isabella Premmnek hívják és három hónapja van szolgálatban a long islandi területen. E rövid idő alatt annyi bátorságot és ügyességet tanusított, hogy rangban máris előléptették.

Nagyon szeretem a mesterségemet, mondja a szép magas barna leányzó, annyi izgalom van benne, mint a detektív regényben. Azonban még nem vagyok elég ideje szolgálatban ahhoz, hogy fontos részletekkel szolgálhassak. Annyit mondhatok csak, hogy a személyazonosságomat állandóan jól eltitkolom. Ennek két oka van, először így sokkal biztonságosabb lehet dolgozni, ha az embert nem ismerik fel sehol, másodsor ez a parancs és ennek engedelmessé kell.

Hogy mi a kötelességem? Nagyjából így válaszolhatom: az autómobilommal kimegyek éjjelenként a tengerpartra és kikémlelem a kis hajókat, amelyek minden fény nélkül és nagyon halkán beállnak a kis öblökbe, megfigyelem, hogyan állnak fel a parton, a teherautóbilok és a kis hajókról hogyan rakják ezekre az autokra a pálinkás üvegekkel telt ládákat. Miután a művelet megtörtént, megfelelő távolságból elkísérem a teherautókat, hogy megtudjam, hová mennek — hogy aztán razzátt lehessen tartani. Általában az a kötelességem, hogy a bootleggerek összes lépéseit figyelemmel kísérem a nekem kiosztott területen.

Oh igen, nem valami tulkönyvű mesterség az enyém. Hogy lóttek-e már rá? Hát hogyné. Már sokszor. Nem találtak el egyszer se — rosszul lőnek ezek a bootleggerek, remegnek az idegeik, amit nem is lehet csodálni. Egy galáns hajóskapitány azt mondta nekem, mikor felmentem a hajójára, ital után kutatni, hogy ki fogja a nyakamat tekerni. Nem tette meg. Én ellenben kikutattam a hajóját és meg is találtam, amit kerestem.

Hogyan kerültem ebbe a mesterségbe? Well, Connecticutban elvégeztem egy leányiskolát. Mikor kikerültem, beláttam, hogy a szobai munka egyáltalán nem nekem való. Utálom az írodát. Éreztem, csak kint a szabad levegőn tudnék dolgozni. Mi legyen azonban ez a munka? Ekkor jutott tudomásomra ez az állás. Jelentkeztem és meg is kaptam. Eleinte, már nem tudom micsoda szegénykezés miatt, nem árultam el senkinek, hogy mi a foglalkozásom.

Még az apámnak se árultam el. Körülbelül két hete dolgozhattam már, mikor fényes nappal rajtaütöttek a Virginia nevű cirkálón és hatszázötven láda pálinkát szedték le róla. Ez annyira büszkévé tett, hogy odamentem az apámhoz és elmondtam neki az egészet. Ő kijelentette, hogy utóvégre is segíték a törvényt végrehaj-

tani, tehát nem követek el semmi olyast, amiért szegyenkeznie kelljen, tehát a beleegyezését adta.

— Nem, még soha nem féltem. Tessék elhinni, bevallanám, ha így állna a dolog. De nem áll így. Fűtültek a bootleggerek golyók a fülem mellett és nem féltem. Es nem fogok félni soha.

Aztán itt van a másik hölgy, bizonyos Mrs. P. S. Young, aki New Yorkba való. Az ő története élénken igazolja, hogy egy ilyen foglalkozásban mire viheti egy nő. A Broadwayn úgy hívták: "A titokzatos hölgy." Ismerte az összes kabarekat és klubokat — mind azokat a helyeket, ahol a törvényt megsértik italméréssel. Ismeri az összes helyeket, ahol előtte egyetlen egy prohibíciós ügynök nem volt képes bizonyítékot szerezni a tulajdonos ellen, holott egész biztosan tudták, hogy azon a helyen kontaband italt mérnek: ő megszerzte a bizonyítékokat és a tulajdonosok maguk azt mondják, olyan boszorkányos ügyességgel végzi a dolgát, hogy az már — tiszteletreméltó.

Mrs. Young vékony termetű, alacsony és nagy szürke szemű, vannak, amelyek állandóan nevetni látszanak — ez, ez a nevető szempár, ez csálja törbe az áldozatokat. Rámosságok valakire és az elveszett. Sőt az itala is elveszett. Első pillantásra mindenki azt hinné, hogy ez az asszony nem egyéb azoknál a könnyűvérű hölgyeknél, akik a Nagy Fehér Utón olyan számosan járkálnak. Ő ezt tudja. És fel is használja a mesterségében. Igyekezik elhíttetni a "jó fiukkal," hogy ő egy "olyan lány" és erre megkapja az összes adatokat, amire csak szüksége van.

— Kabarekban és klubokban, előkelő vendéglőkben dolgozom, mondja Mrs. Young. Természetesen

úgy öltözöm, mint azok a hölgyek, akik a new yorki éjszakai életnek, hogy úgy mondjam a gerincét képezik. Bátran, sőt merészen vágom ki a ruháimat. Beülök egy vendéglőbe, kísérelve rendezem a leányaim egyikének valamelyik udvarlóját viszem magammal. Cigarettrára gyujtok és várom, amíg az alkalom úgy megér, hogy lecsaphatok rája.

— Rendesen a pincért szoktam elbűvölni. Ránézek. Aztán megint ránézek. Aztán mosolygok rája, mikor már alaposan "megfőztem," odahívom és rákacsintok: szeretnék egy pohárka pálinkát. Nem sokáig habozik, elhozza, amit kértem. Szegény nem is sejt, hogy a vesztébe rohan. Le csapok rája, mint a héjja. Aztán rögtön lecsapok arra, aki az italt árulja — rendesen a tulajdonosra.

— Aztán: figyelemmel kísérem a vendégeket is. Valaki kihuz egy asztalnál egy üveget a nadrágja hátsó zsebéből, már ott vagyok és a vállára teszem a kezemet: "Uram, ön le van tartóztatva." Gondolhatja, hogy néztek rám.

— Azonban nemcsak azokon a helyeken dolgozom, ahol nem ismernek. Ott is dolgozom, ahol ismernek s ahol azt hiszik rólam, hogy egyike vagyok az éjjeli tündéréknek. Itt nem dolgozok nyíltan. Csak összeszedem az adatokat — az adatokat beszállítom a főhadiszállásra és ezeknek az adatoknak a nyomán razzátt tartanak, amelyek eddig még mindig eredménytelenül jártak.

— A kísérelm változni szoktak. Ismerek egy öreg deli ezredest, egy nagyon előkelő öregurat, egy igazi arisztokratát, aki nem is sejt, hogy mi a mesterségem. Nagyon galánsan szokott velem szemben viselkedni és el szokott kíséreni és nagy vacsorákat szokott fizetni. S közben én összeszedem az adatokat, a terhelő adatokat.

— Hogyan kerültem ebbe a mesterségbe? Well, élni kell, nemde? Én így élek. Azt hiszem, ez nagyon megfelelő a temperamentumomnak.

Amint látszik: Mrs. Young foglalkozási köre meglehetősen különböző Miss Premm foglalkozási körétől.

Azonban úgy az ő, mint a Miss Premm elbeszéléseiből kiderül: mi mindenre képesek a nők. Sőt az is kiderül, milyen eszközökkel kell a száraz detektiveknek dolgozni, hogy eredményt tudjanak felmutatni.

Sőt végül, még az is kiderül, hogy milyen jellemű emberek azok, akik a prohibíció betartásán fáradoznak.

A SZIV-SZINHÁZ

A "Vasárnap" számára,
írta: Ráskay Ferenc

BEÁTA, a felső leányiskola koronázatlan királynője a vizgára készül; ami azt jelenti, hogy miután jól magára zárta kis szobájának az ajtaját — nehogy zavarják! — kezébe vette egyik könyvét; esak hogy kissé nehezen ment a tanulás; inkább fehérszékfűs virágbokrétaikon, meg néhány hozzáírt versen járt az esze; kihullott kezéből a könyv és álmodozni kezdett. Odakint lángolt a májusi nap, amelynek melege tikkasztóan szűrődött be a falakon, az ablakon át; így tehát megecsészthető, hogy Beáta álmodozását csakhamar édes szenderegés váltotta fel.

Alig hunyta le szemét, nyomást érzett a mellén és intenzív lüktetést mind a két halántékán; szegényke, idegesen forgolódott keskeny pamlagján; egyszerre rémülten mit lát! Nyilsebesen fel pattannak a pamlaggal szemközti ajtó szárnyai és egy kifogástalanul öltözött, kiborotvált arcú, cvikkeres fekete ur lép be, aki, miután éles, szürke szemével rátekint, kalapját, botját, keztyűjét a konzolasztalra teszi és feléje tart.

Beáta borzongva könyököl fel és szinte hipnotizáltan mered a rejtélyes idegen arcába:

— Boesánat, — kezdte az idegen hideg, metsző, üveghangon, — hogy minden bejelentés nélkül merészkedtem ide színe elé, de senkit sem találtam az előszobában, amit ugyan egy esepet sem esodálok, — tette hozzá gunyosan és rejtezősen.

Beáta, akit az idegen üveghangja — brrr, a zongorán a világ minden kincséért se nyult volna hozzájuk — végképen megrémített, hebegve születt értelmetlen szavakat nyögött el válaszul.

Az idegen hidegen, mereven mosolygott.

— Pardon! még be sem mutattam magamat. Rezon vagyok; sem több, sem kevesebb. Közkeletű szóval az Okosság. Csodálkozó tekintetéből azt gyelmeztem, ez a csodálkozás lesújtó ítélet ön-olvasom ki, hogy nevémet sohasem hallotta. Fi-maga ellen.

Beáta csak könyökölt meredten, összeszorított ajakkal; úgy érezte, hogy jég hideg borzongás fut végig hófehér testén; csak a szeméi égtek lázas lángolással.

— De lássa,

— folytatta Rezon ur, aki mind ezekben mit sem vett észre, — ime, önt saját magától és a leg-határozottabban kijelentem, hogy ismer engem, azonnal rájön, ha egy kisse körülírom mi-voltomat. Tehát: tanyám az agy, de nem ritkán — a könyvek; általam híressé lehet egy öklömnyi kölyök; a nők — hosszú hajukkal — messze azonnal rab-szajra fűznek, ha jó az új szezon — egy szóval, a ne-ve: Rezon.

Ugy-e, hogy most már ismer — tette utána üveghangján, gunyosan.

— Ah; hiszen ön versben beszél! — riadt fel Beáta és a jég hideg borzongás hirtelen ide-oda száguldó tüzfolyammá változott.

— Akarattal, kisasszony, akarattal, bár lényemmel ellenkezik a poézis; az okosságnak paripája más, nagyon is más — de ha megengedi, helyet foglalok ebben a karosszékben.

— Tessék, tessék, — készségeskedett izgatott kíváncsisággal Beáta.

— Tehát, igen, az én paripám a Reálitás; tudja olyan szürke, lassanjáró szélespatájú, soha meg nem botló hegyi öszvér. Persze, — no ne píruljon — ön is inkább azokon legelteti szép szemét, akiknek a lova szárnyakkal száll, felhők közt járó: a Pegazus. Igaz, szebb a repülés a kocogásnál, de az utóbbi a biztosabb. Nem jár vele tezuhanás.

Beáta ijedít mozdulatot tett egyik kezével.

— Én bevallom — szeretném, ha végig az egész világon csak hegyi öszvéren poroszkálókkkal találkoznék; és azon is vagyok, hogy lehetőleg kilopjam a poéta urak alól a Pegazust. Am a legtöbb nyakas legény és megközelíteni sem tudnám, ha csak álrühát nem vennék magamra. Teszem az egyiknél, valami Karát Zoltánnál egy kritikus alakját öltöttem magamra. Ez a poéta megírta egyik, Szív-színház című versében, hogy bizony az ő szívi egy színház, amelynek nézőterén számos a padosor sok, sok az erkély, sőt még karzat is van, de má páholy csak egyetlenegy van; a színpadon pedig ő gitározik, a padosorokat, erkélyeket, karzatokat sűrűn ellepő barna, szöke, vörös demonoknak — hol vígan, hol busan... ám egy-egy sóhaj mindig oda-oda surran nagy titkosan az egyetlen üres páholy felé; hogy haj, ha ott ülne valaki, az ő, az Ideál, mindjárt kiüritné az egész színházat és csak Neki dalolna, csak Neki élné.

Rezon ur nyugodtan folytatta:

— Én hamar készen voltam a tervemmel. Fel-ecsaptam a poéta uram Szív-színházában színi-kritikusnak. Mondhatom, alig tudtam egy kis helyet szorítani esekélységem részére a hátsó padosorokban a tengersok démon miatt, akik közt, megval-

lom, csak nagy nehezen tudtam fentartani tekintélyemet, pedig a vérem a legkifogástalanabb halvér-extraktum! Az volt a szándékom, hogy segíteni fogok a fiatal embernek feltalálni az Egyetlen-egyét. Azért tehát kritikámban, amelyeket, mint holmi orvossági adagokat — reidesen akkor adtam be a poéta uramnak, mikor aludni tért, a publikumot és az annak zengett dalokat a sárga földig lepoeskondiáztam. Magában mindig igazat adott nekem, de másnap újra kezdte a — ledér életet. Végre is beleuntam és csak nagy ritkán mentem el a poéta színházába. No, meg is bűnhődtem érte. Egy ilyen másutt töltött nap után, ahogy kíváncsiságból ismét a poéta Szív-színházába akartam bemenni, az összes fő- és mellékbejáratokat zárva találtam.

— Borzasztó! — szólt közbe Beáta.
— A poéta lázas örvongését, az én kirekesztése-met egy leány okozta, az, aki a nézőtérrel pusztá megjelenésével kikergette a színház padosoraiból a poétát áhitattal hallgató és Neki csókkal adózó démon sereget az utolsó szálig és beleült a páholy-ba — Ideálnak.

— Szegény, szegény! — sófajtotta ujjalag Beáta és nyújtózkodni kezdett.

— Igen? De ne higgye ám, hogy a sajnálattal beérem. Mert épen magácska az, aki nem tapsol a poéta Szív-színházában.

És az utóbbi szókkal Rezon ur, gyorsabban, mint jött, eltávozott. Beáta pedig felbredt.

— Mi az? — sikolt fel pillanatnyi megnyugvás után.

Az ajtón ugyanis most élénk kopogás hallatszott.
— Kisasszonykám, kisasszonykám, tessék kinyitni az ajtót.

— Maga az Zsuzsi? — ugrott fel megkönnyeb-bülten Beáta és sietve nyitotta ki az ajtót benfen-tes szobaleányának.

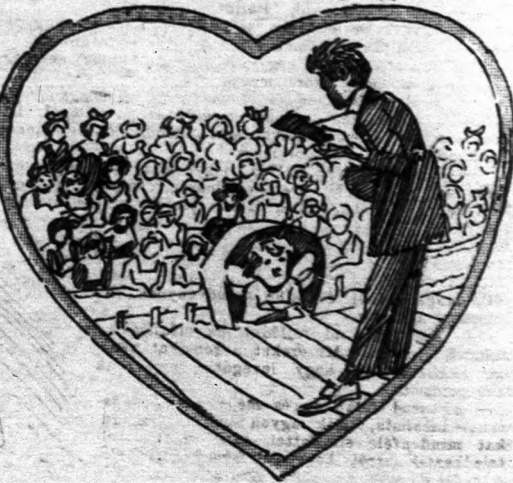
Csakugyan a Zsuzsi állt ott pirosló arccal, kezében egy fehér székfü-bokrétaival, amelynek közepében szinte összeolvadt az illatos fehérséggel valami írásféle.

— Ne haragudjon, kisasszonykám, hogy a csok-rot elfogadtam... de mikor olyan szépen kért a költő ur... és azt mondta, hogyha kihajítja ezt is, akkor ő valami rettenetesen fog eszeledni.

Zsuzsi ezt olyan meghatottan mondotta, mintha csak ő maga lett volna Karát Zoltán poéta.

Beáta agyában még ott kavargott iménti álma; izgatottan vette kezébe a bokréta, nagy hiuz szeméi tüzből égtek, miközben azt suttogetta a szoba-leány felé:

— Isten mentsen, Zsuzsi! Már hogy is hajítanám ki! Várjon csak még... mondja meg... Zoltán urnak, hogy estére kimegyek magával sétálni a fasorba és, hogy szeretném, ha ő ott... egy nehéz algebrai definíciót megmagyarázna.

A
C
Bizony
Amig szed
gos vona
désel meg
dés meg sz
morúsága
kályha fas
rodik az eg
De Bo
cúra, foj
lélek nem
kavargott
rába a rem
ember, akk
Fölbom
berék ped
épen mara
egyszer ös
lámlani, do
hessen utá
Az em
Azt hiszi
csak egy p
lehet befü
bődülnek a
Ilyen a
nagyon es
már a keze
a kolostor
A hegy
zörgés hall
ba. Az em
ablakon a
kocsis me
föltak-a kel
A tiszt
tonkának
a kolostor
gették az e
jához és m
Nem az
megrántotta
nyissanak a
Most m
és a tiszt
felé tekint
délután az
lostorba, d
A tiszt
aki kaput
— A f
— Nem
zetes, —
tem hozzá.
Azzal u
folyosón, f
száradok f
akkik ide v
Az eme
— Itt
A tiszt
megint leve
tisztán, han
— Szab
Belepett
világosság
ból, a szer
hát nem lát
meg vele sz
— Ebb
tiszték rej
itt vannak,
kézre kerít
hogy ne ta
— Mics
nyugodt ha
A tiszt
mondta:
— Nem
— Az
— Így
— Így
messze ker
— Te
azt akaron
— Vele
gában is.
akarnám is
csak amon
— Nem
nem az e
fölfederés,
titokban a
dolgozik, a
erőszkos t
üített vir
ról, magbó
teremni ak
— De
multnak ro
juk eltaka
friss palán
— Akar
tikus ideál
kat minden
felekedtek
tet. De
nem ezt a

Az EMBER nem ROSSZ

A "Vasárnap" számára,
irta: Hamvas József

CSÖNDES ez a falu mindig, de most még esősebb. Odakint a városokban nagy zivatarok vannak, attól ijed meg talán a kis falu, azért gunyaszt olyan félelmen, hogy a szavát se lehet hallani.

Bizony odakint fenekestül fölkaparodott az élet. Amíg szedték a katonát, aztán mentek a legények virágos vonatokon a harctérre, addig tele voltak lelkesedéssel meg reménységgel a szívek, ha volt is szenvedés meg szomorúság itt-ott, az csak egyes emberek szomorúsága volt, megmaradt egy kis helyen, mint a kályha füstje a kéményben, ahonnan szépen fölkaparodik az ég felé, aztán elfoszlik.

De most kicsapott a füst a sok kályhából az utcára, fojtó, fekete lett tőle a levegő. Se a füst, se lélek nem találta meg az utat fölfelé, hanem itt lent kavargott és fullasztott. Bevezetett ebbe a rossz párába a reménység, ha pedig a reménységét is elveszti az ember, akkor igazán nem sokja marad ezen a földön.

Fölbomlott a régi egyformaság, a megbódult emberek pedig nekiláttak lerombolni azt is, ami még épen maradt. Így kezdődött a zivatar. Ha pedig egyszer összegomolyognak a felhők, akkor ki kell vilámlani, dörögni, esni az egésznek, hogy megint kiderülhessen utána az égboltozat.

Az emberek zivatarában jelszavak villámlanak. Azt hiszik rólok akkor, hogy igazi fényességek, pedig csak egy pillanatra vakítanak, állandó világosság nem lehet belőlük. A vakító fényességtől még jobban megbódulnak az emberek.

Ilyen zivatar tombolt odakint a világban, mikor nagyon esősebb lett tőle a falu. Alkonyodni kezdett már a késő tavaszi nap. A patak fölött a dombtetőn, a kolostor templomban megszólalt az estharangzó.

A hegyek közül, a köves országúton most székérgés hallatszott. Vágtatásban jött le a szekér a faluba. Az emberek szóltan kíváncsisággal néztek ki az ablakon. A kocsi tele volt katonával. A bakon, a kocsi mellett ült a tisz. Végighajtottak a falum, megálltak a kolostor előtt.

A tiszt ugrott le először, valamit parancsolt a katonáknak, erre ezek is leszedelőködtek és körülfigyelték a kolostort. Leültek a földre, rágyújtottak, előszedegették az enniválót. A tiszt odament a kolostor kapujához és meghuzta a csengetyű rudat.

Nem nyitottak kaput neki. Erre még erősebben megrántotta a csengetyű huzóját és fölkiáltott, hogy nyissanak ajtót neki, mert baj lesz.

Most megzördült a kulcs a zárban, a kapu kinyílt és a tiszt belépett. Ennyit láttak a faluból, akik erre felé tekintettek. Voltak, akik arról is tudtak, hogy délután az erdő felől néhány tiszt lopódzott le a kolostorba, de erről nem beszélt tovább senki.

A tiszt, amint belépett, odafordult a szerzeteshez, aki kaput nyitott neki:

— A főnökkel akarok beszélni.

— Nem lehet, kérem, — felelte nyugodtan a szerzetes, — mert beteg, de van helyettese, majd fölvezetem hozzá.

Azzal megindult a téglával kirakott boltíves, hűvös folyosón, föllepkedett a kitaposott lépcsőn, melyen évszázadok óta jártak már egymást követő nemzedékek, akik ide vonultak el a világ elől.

Az emeleten az ajtó előtt megállt a szerzetes:

— Itt van, tessék belépni.

A tiszt keményen megfogta a kilincset, de aztán megint levette a kezét róla és kopogtatott. Belülről tisztán, hangosan hallatszott:

— Szabad!

Belépett a szobába. A boltíves ablak nem sok világosságot szerzett be az egyre szürkülő alkonyatból, a szerzetes, aki a szobában volt, szemben állt vele, hát nem láthatta az arcát. Keményen és szigorúan állt meg vele szemben és szinte izgatottan mondta:

— Ebben a házban összeesküvő ellenforradalmár tisztek rejtőznek. Biztos tudomásom van róla, hogy itt vannak. Minden eszközt fel fogok használni, hogy kézre kerítsem őket. Azért az egész rendnek érdeke, hogy ne tagadjon, ne rejtsege őket.

— Miért üldözi magyar a magyart? — kérdezte nyugodt hangon a főnök helyettese.

A tiszt fölfigyelt a hangra, aztán szinte örömmel mondta:

— Nem Kovács Bálint!

— Az vagyok, — felelte a szerzetes.

— Így találkoztunk, Bálint!

— Így. De ez nem találkozás, Endre. Nagyon messze kerültünk egymástól. Ellenségek lettünk.

— Te azt akarod, hogy álljon meg a világ, én meg azt akarom, hogy előre menjen.

— Velem szemben is tévedsz, meg a magad dolgában is. Én nem tudnám megállítani a világot, ha akarám is. Te semmivel sem tudod előbbre vinni, csak amennyire magától megy.

— Nem úgy van az! Mi vigye előre a világot, ha nem az emberek? Szerencsétlenség, valami véletlen fölfedezés, legfőképp az a titkos esztendő, ami benne él titokban a milliók lelkében és láthatatlanul, zajtalanul dolgozik, mint minden teremtmény. A ti erőszakos újítások mind gyöker nélkül kiültetett virágok. Hamar elhervadnak. Alulról, magból kell fejlődni a növénynek, ha teremni akarnak.

— De nem tud fejlődni, ha elfojtják a multnak romjai. Mi ezeket a romokat akarjuk eltakarítani, hogy levegőhöz jusson a friss palánta.

— Akarod talán te, és még néhány fanatikus idealista, akik agyon olvasták magukat mindenféle elmélettel, aztán azalatt elfeledkeztek arról, hogy megfigyeljék az életet. De legtöbben, akik hatalmon vannak, nem ezt akarják. Jól akarnak élni, paran-

esolni akarnak, uralkodni szeretnek, mert ez igen tetszik az embereknek és a ma mámorában nem gondolnak a holnapra. Hidd el nekem, Endre, hogy mi, akikről azt mondod, hogy nem akarjuk a jövőt, sokkal többet törődünk a jövővel, mint a ti embereitek.

— Erről vitatkozhatunk Bálint, ha egyszer igen ráérünk. De nekem most küldetésem van. El kell fognom az idemenekült ellenforradalmár tiszteket. Tudom, hogy nektek ez rosszul esik. Most már, hogy veled kerültem szembe, nekem is. A harctéren is, ezernyi idegen halott mellett érzéketlenül tudtunk elmenni, de ha ismerőssel találkoztunk, egyszerre elérzékenyültünk.

— Mert egy darab volt a ti életetekből. Hát azok a magyar fiúk, akik idemenekültek, azok nem tartoznak-e a te életedhez? Nem emelik-ök is azt a terhet, amit mindnyájunknak emelni kell? Nem egy szülőháznak a gyermekei vagyunk velük?

— Igen, de ellene szegültek a rendnek, amit én szolgálak és aminek az igazságról meg vagyok győződve.

— Nem vagy meggyőződve. Meg lehet találni az első napon. Amikor még csak az eszmék látszóttak és nem az emberek. De ma már bizonyosan látod, hogy nem ez az igazi, nem ez az, amit vártál.

— És ha látam is, akkor se mondhatom, hogy menjünk vissza és eszméinket lemondjuk. Majd kifejlődik, majd leveti salakját, beleilleszkedik az életbe és akkor másképp lesz.

— Soha. Ezen a földön nemzeti érzése tartotta fenn a magyart. Ha erről lemond, elveszett.

— Az általános emberi törekvések nagyobbak, mint a nemzeti szűkekléség.

— Aztán milyen nyelven fognak majd beszélni az általános emberek? Hol fognak születni, hogy szülőföldjük emléke ne maradjon meg bennük? Lesz-e nekik anyjuk, akit szeretnek és lesz-e nekik apjuk, aki arról beszél, hogy az elődeik közül ez meg az milyen derék ember volt és ezzel büszkíti, büszkévé teszi a fejlődő gyermeket? Nem, Endre, az embernek is vannak gyökerei és a szülőföldjéből szívja az erejét.

— Jól van, ezek mind igen szép érzelmi dolgok, de nekem itt kötelességem van és erről ilyesmi miatt le nem mondhatok. A tisztek itt vannak!

— Itt.

— Mondd meg nekik, hogy adják meg magukat.

— Azt én nem tehetem. A kolostor falai évszázadok óta mentővárá voltak minden üldözöttnek. Nem mi emberek terjesztjük ki a karunkat följük; hanem az Isten. Az Isten pedig nem áll se ezen a párton, se azon. Akárhonnan fordul hozzá valaki, meghallgatja.

— Ne tarts föl kérlek, beszéddel. Nekem az a feladat, hogy azokat a tiszteket elfogjam és azt végre is fogom hajtani.

— Megteheted. Ember akarata, vizeknek folyása hadd menjen a maga útján. De jól gondold meg, mit csinál és hogyan csinálod. Elfogsz itt egy pár

magyar fiút, jóra való, derék gyerekek, akiknek a lelkében benne él az a régi Magyarország, amit elvesztettünk. Ennek a romjait ezek és te meg ezeket a romokat is össze akarod törni. Tudd meg, ha van lelked hozzá. Kiszolgáltatod őket a halátnak. Az életükért te lesz felelős. Meggyilkolod őket és te lesz a gyilkosuk. Hát van olyan eszme a világban, amiért szabad az embert meggyilkolni?

— Ez a küzdelem és aki alul marad, elpusztul.

— De, aki fegyvert fog, fegyvert állít véz el.

— Gk is fegyvert fogtak.

— Ti kényesítettétek őket. Mindent el akartok pusztítani, amit tisztelnek és szeretnek. Ha az édes anyádat bántaná valaki, eltűrnéd-e?

— Hol vannak a tisztek?

— Itt a szomszéd szobában.

— Akkor azt is hallották, amit beszéltünk.

— Hallották.

— Ugy tisztában vannak a helyzettel. Mondd meg nekik, hogy jöjjenek ki.

A szerzetes odament az ajtóhoz, egy kicsit megnyitotta és a résen, beszélt:

— Gyere ki, Miklós!

Magas barba fiú lépett ki, az üldöző meghökken, mikor meglátta és felkiáltott:

— Te is itt vagy, Miklós!

— Itt vagyok. Mindent hallottam, amit beszéltetek. A pap tisztes beszédére nem hajlottál. Együtt játszottunk mind a három gyerek korunkban akkor nem gondoltuk volna, hogy ebben a szomorú kolostor szobában így kerülünk össze, hogy ilyen fintalon mindahárman leszámoltunk az élettel. Te is, mert vesztédbre rohansz, barátunk is, aki maga mondott le az életéről és én is, akit élve nem viszel el innen.

— Mit akarsz tenni?

— Bajtársaim ki akartak rohanni és meg akartak élni téged. Én nem engedtem. A kolostort nem szabad vérről beszennyezni. Hancum gyere le a kertbe. Nálad is van fegyver, nálam is. Aztán, amelyik életben marad, az győzött.

— Ostobaság. Nem párbajozom.

— Erre is gondoltam. Akkor lemegeyek magam és agyonlövöm magamat, mert azt nem tudnám elviselni, hogy te általad juszak hőhöz kézfere.

Es megindult az ajtó felé.

— Megállj! — kiáltott rá az üldöző elkéservedve.

— Erdemes? — fordult vissza Miklós.

— Igen. Maradj itt. Maradjatok itt valamennyien. Én elmegyek.

Ezzel fejét lehajtva indult kifelé.

— Most én mondom, hogy megállj! — szólt a szerzetes.

— Miért? — kérdezte szomorúan a tiszt.

— Azért, hogy megőleljelek és megáldjalak.

Odament hozzá, megölelte, megáldotta Miklós is kezét fogta vele. A szerzetes meghatottan mondotta:

— Lásdátok, ezért nem vész el a világ, mert az ember nem rossz!

POTIFÁRNÉ

KÉT tompa ütés rezgett végig az éretá-nyéron.

Azután fegyver esőrtent és lábak dobantak a folyosón, ahol az oszlopsor homályában guggoló és ülő torz istenek köszöbrai mérevednek. Thidál a Fáraó testőrségének öt sing és egy arasz magasságu közelgénye lebbengette szét az ajtó sujtásos biborkárpitját. Mintha csak hadbaszállott volna egy felfuvalkodó tábor ellen; pikkelyes vértzet borította hatalmas mellkasát; rézsisakján szurokfekete bóbíta lenggett, jobbáiban vashegyű dárdája. Szőrös balkarját, amelyet esuklógig eltakart a bronzpaizs, előre nyújtotta és meghajolt. Azután Potifárnéra tekintett.

A Főméltóságos Asszony ott hevert dus szőnyegekkkel himzett, bársonyokkal gazdag fekhelyén; két rabszolganője hosszunyelű pávafarok és színjátkszaiban ékes paradicsommadár tollegezőkkel szellőztette. Háta mögött aethiop és sziriai szolgálattévő leányok és herélték lusta csapatja tanызott. A legifjabb rabnőhöz szólt:

— Zosima, oltsd el az illatot! Kábitó és éme-lyítő ez a szag! Voltaképen nem is a fűszeresináló elegyítése szerint való keverék okozta a torkot szorongató levegőt, hanem a két kandelláber me-ayezet felé gomolygó füstpamatja elegyedett össze az amforákból áradó borpárákkal, lilliomok, ró-zsák bódító aromájával, a nők és eunuchok kilehe-lésével.

A keeses rabszolganő lehajolt, hogy kivigye a hamuba átháló paraszat. Potifárné halovány ar-án hirtelen megrándult minden idegszál, orreim-pája reszketett a gyors felindulástól, hevesen szag-lászott és ingerülten kiáltotta:

— Hulla rothad itten! Vagy a táber álomja bűzlik?... A te hajadnak balzsama, Zosima... Holnap alkonyatig ne jöjj színem elé!

A rabszolganő, aki citromsárga lett a szégyen-től, lehorgasztott fővel távozott. Tudta, hogy ur-nője gyűlöli a fiatal nőket és ma különösképen azért oly bosszus, mert a samárkancának elapadt a teje és így alig jutott a fürdőmedencébe.

A katonának intett:

— Most te jöjj ide Thidál!

A marcona katona, mintha kigyó gyűrűi szoron-gatták volna szívét, remegve állott az urnó előtt. Aki olykor becézve turkált eres ujjával borzszőr sűrű hajtömegében és miközben simogatta musz-kulosoktól dombos nyakát, megreszketett testében, most gyanakodó és fensőbbes volt.

— Hallottam, hogy újból elvetemedtél... ki-esapongó lettél...

A bambaarcu óriás szemei hunyorogtak.

— Pártodra keltem, amikor a prészában leré-szegedtetl nemes venyigén termett boraimtól... hóhér nyomott volna tüzes fáklát a hátad közé-pébe, mert néhány ezüst sikulusért kirabolta a pupos tevécsiszárt... és mint a bárlangok gonosz-tevői oltítottad többeknek vérért...

A terem tulsó széléből rikácsoló hang zugott a dobbartyába:

— Te fosztottad ki Parán pusztájában az analikita gyalogkaravánt... te metszted le a

**A "Vasárnap" számára
irta: Füredi Géza**

balzsamozó ház előtt Amráfel halott leányának füleit az agátköves függőkért.

Odanéztek. A lánzsafó köszörelésénél is bor-zongatóbb szavak az asszonyi természetű eunuch fogatlan szájából ömlöttek. Sipolt a tüdeje; áll-kapasa zörgött, de a nyelve forgott, mint a pör-gettyű. Potifárnének eszébe jutottak a színjátékos rabszolgák, akik férfiletükre asszonyi személyeket ábrázolnak. Ariokh megcsufolta őket. Hűvös mosoly ajkai fölött; de szempillantás multán oly zsarnok göggel, melyet méltán csak az Összes Se-regeknek Ura, a Fáraó érezhet olykor, szólt:

— Itt vagyok!

Az eunuch újból fecsegni akart, de megféleme-dett és aszott kezefejét a szájába dugta. Pedig bosszuért sóvárgott, mert a katona maga és cim-boráinak vihogatására a sáncok között fajtalan tréfákat esimált vele.

Potifárné homlokán a sárgás bőr meg-megrán-dult:

— A város határában ráesél a vízmerítéshez járó hajadonokra, öklöddel nyakszirtzen ütöd őket, hogy elaléljanak, aztán megvizsgálatod őket a ma-gad szokásaképen.

A testőrlégény ostoba volt, mint a fácányuk, nem talált mentséget, csak dadogott, mintha ajkai ólomná nehezültek volna.

— Takarodj!

Visszatekintett az eunuchra, halántékán kida-gadtak az erek, rágóizmai feszültek, a pofacsontja fölött a dühtől vörös lett, mint a skarlat.

Potifárné most Jerikhelhez szólt felvidultan:

— Tölts soani gránátszin bort az aranykehely-be, adj mézes pogácsát, pácoolt galambfi combokat, hamvas szőlőegrezdeket! Nekem viruának az örök halalmok kiességei!

Az alantások tunya népe megmozdult, mint az ébredő tábor. Ezüst kanecókat, ametisztkövekkel foglalatós csészéket hordtak a sittimfa asztalkára. Felgyújtották a hatágu tartó fáklácskáit, melyek kék, vörös és sárga színű lángjaikkal megvilá-gították a falszőnyeg drapériáján függő dárdákat, paizsokat, tegezeket, kéziveket, töröket, bárdokat és zászlókat. A terem most olyan, mint a Főhadi-szállás. Potifárné merengőn nézte a lobogó lán-gokat.

— Így ontották fényüket az én nászfákláim, amikor harsonazengés közben ágyasházba vezettek! — érzélgősködött. Villanó fogaihoz kocantotta az arany kelyhet és a mézsűrű ital minden csöpp-jét felhőrpintette.

— Hogy téptem te magamról a szüzi selyem-köntöst! — kacagott ingerülten... És ő him-orozlán megalázkozott, mint a fegyverrel nyert fogoly...

— És kacagott, mintha csak láthatatlan ujjak esik-lándozták volna a hóna alját. Fejét hátravetette, mint durcás kéjleány, hajfonadékaí a vállaira om-lottak; jácint, zafir és karbunkulusoktól ékes

aranyesattjai egymás után koppantak a padoza-ton.

— Ah, tölts... tölts... tölts!...

Hogy hevét enyhítse, nem is itta, hanem öntötte torkába a kövér föld mámort adó nedűjét, amely végigfolyt az állán. Diadalittasultan kiáltotta:

— Zendüljön föl a citera... a esörgődob... a pengő hárfá és a méla sip miként a harei riadó!

Az eunuchok muzsikáltak. A fuvola kaeskarin-gós dallamaiba belebugott a gong, bele-bele esör-gött, pendült, vagy zendült egy-egy más hangszer is. Reszketni látszott, énekel:

— ... Nilus arája, hol a völégényed?...

Átszellemült egész lényében. Olvadékony lett és tulérzékeny, mint az idegesomó. Balkezével mellének sodrottmivű láncát fogta, a másikkal feje fölé emelte a serleget. Dereka törékenyen hátra-hajolt, karesu lett, mint a zebraesikő és tartózkodó, mint a rege antiokhiai szürre. És énekel:

— az oáz örömlányát ölelgeti...

A végző szónál hangja elsiklott. Még mosoly-gott, mint a porcellánbálvány, de mindinkább kö-zömbössé vált. Azután a fájdalom vonásai rajzo-lódtak ki arcán.

Válla remegett, térdei elbicsaklottak.

Ijedten nézték.

Felsiklott és ledobta a serleget. Fekhelyéhez támogatták. Didergett, mint a hideglelés, fogai összeverődtek, vonaglott, de csakhamar álomba szenderült és riadtan pihegett, minz az üldözött gerlicéfióka.

A rabszolganők lábujjhegyen lépve óvatosan ki-oltották a tüzeket, a terem elsötétült, mint a bar-lang, melynek sziklát hengergettek a szádájára. Azután félve sugdolóztak...

II.

Az udvar csillogásától ékes a kopár hegytető. A Tábor Fejei, törvénytudók, főpapok, udvaron-cok, szertartásmesterek testőröktől és rabszolgáktól környezetten, drágamivű országló mezében áll a Fáraó. Mellette Potifár, a testőrség főhadnagya kiterjesztett baljával mutat az alanti tájra.

Egész a látóhatárig verőfényes sugárözön ömlik szét a sivatag sárga homokjára, mely parttalan óceánként övezi körül a Nilus hömpölygő szürke hullámain és a folyómederből kiáradott kátrány-sötét iszapfövényt. Határtalan tikkasztó lapály terjeszkedett a mélyben, amelyet csak a Számum tüzes lehellete kavart fel olykor, de hűs enyhelyt adó oázis vagy ciprusliget sehol sem kieskedett. A hegy lábánál a kiöntések miatt magasra töltött kigyózó utak, tamariszkus és olajfáktól buja domb-hátak között feküdt Memphis körengetege. A hegyerek nyüzsgött a rabszolgáktól, akik kato-nák és szabadosok ügyelete alatt hatalmas gránit és mészkőtömböket vontattak az oromra, hogy kö-vet kö mellé emelve, megvívhatatlan bástyáju fel-legvárat emeljenek.

— Nem rettent bennünket az asszirok királya! — mondta Potifár. — Meghédítjuk a kincs-halmazos napkeleti tartományokat.

A Fáraó sóhajtott.

— Az udvar különben már hetek óta nyugtalanko-

dotl... mek... tek... bók... gyaullat...
A Fara...
tajába...
előfűl...
rong, az...
kőfejű...
vü...
indult...
clén...
szertartás...
Set istens...
maris, a...
isten...
de...
te...
erő...
sát...

Diszes...
hajolt...
amikor...
bő...
gas...
keselyűket...
volt...
testvérei...
tak...
ta...
a...
harmin...
Mivel...
lágos...
a...
— Vid...
ranes...
tom...
világán...
éjjel...
— És...
nyargó...
nyok...
hangját...
— Ny...
igába...
kat...
követ...

Kigyúll...
lobognak...
arasz...
desi...
eseti...
arab...
litja...
moz...
ruszberke...
az...
gazlag...
kelyhü...
szerü...
Potifárné...
nézi...
goria...
tolyapát...
latok...
rok...
hallik...
ibisz...
kigyó...
aláhullás...
hattyusko...
Potifár...
Egész...
nap...
nem...
tozott...
Az...
Nesz...
Valaki...
Végig...
ezüst...
gyilkosok...
A...
areát...
Potifárné...
alól...
gye...
kearnel...
tek...
— Hat...
a...
cagott...
— T...
kedvem...
mint...
dok...
el...

dott, mert a szíriai kövek bekelet... gyanították.

A Fáraó... győzelme... eldalt... az ur... a kő... vü... El indult a kíséret, amelynek élén két Pápa lépdelt és szertartás szerint az egyik Set istenség formájára szamta, a másik mint Sechet isten macskafő-álarcot viselt, de a menetben vitték a fekete Appa hájának, a nem... erő teten... kitémött... s... is.

Díszes győzelmszerű ifju hajolt meg övön Potifár előtt, amikor az a szikladufeszék... el... és a mag... kétségbe felröppentő sas... keletyüket nézegette. József volt Izrael törzéből, akit a testvérei a pusztában eladtak, Gileádból jövő midjáni... kalmároknak — s ezektől a Főhadnagy vásárolta meg harminc ezüst sikulusért. Mivelhogy az ifju elméje világos volt, a tudás fényétől, a főméltóság kamarásának tette meg.

— Vidd hírül urnódnak — volt a komor parancs — hogy az éjlet hegyi sátramban virrasztom, hogy utasítsam az építőket, akik ma tűzvilágánál fognak nehezen munkálkodni egész éjjel.

És amikor a héber ifju már messze járt, a karvargó hegyi ösvényen, ahol pettyeggett bárányok legeltek, még hallotta urának mély, dörgő hangját:

— Nyergeljétek fel a tevéket... bivalyokat az igába... örködjétek a kémkedőkre... furóvasakat a szienit bányákba... követ... követ... követ...

III.

Kigyulladtak az éj világító teste; esillagtűzek lobognak, a hold ezüst korongja bágyadt fényt áraszt a palota óriás kertjére, amelyet közvélekedés szerint Menes Fáraó építtetett tizezer foglyul esett arab harcossal. Az olajfa erdői távoli esalítja mögött ciprusligetek, fügefapagonyok, kakuszberkek húzódnak a hullámzó emelkedéseken, az erődítményekig. A viruló sűrűség utjai fölött gazdag lombmennyezet; folyondártekercesek harang kelyhű virágai esüngenek alá. Gyönyörű álomszerű táj.

Potifárné magánosan ül a balkonon, merengve nézi Isis és Osiris mészköszobrait s a függő filagória az omladozó őrtornyok közül kimagasló datolyapalma sötét levéllombozatát. Enyhe fuvalatok kergetőznek és bujkálnak a mandragóra bokrok között, törpe sphinxek fehérlenek, olykor felhallik a távol helyongó sakál és gazella üvöltése, ibisz és pávarikoltozás, bagolyhuhogás, az áspiskigyó torkából fel-felszökkenő vizsugár esobbanó aláhullása, az Allóvizek tavából a vadkaesa és a hattusikoly.

Potifárné most is ékes tömlőben érzi magát. Egész nap a palotában unatkozott, mert a tavaszi nap-éj egyenlőség óta a hőség emelkedett; ő pedig nem állhatja. Különös mulatságra, vigalomra áhított...

Az illatos szellő neszt hozott. Hallgatózott... Nesz... zaj... léptek...

Valaki jön.

Végigremegett a szandáljág. Kirántotta övéből ezüst markolatú törét: hátha felfogadott bérenc orgyilkosok?

A héber fiu hajolt meg előtte, aztán felemelte arcát, mely naplesütött volt, mint a szállószóka. Potifárné szemei tündöklöttek a dühös vörös fától alól; gyenge sikolyt szorított vissza torkába. Legegyezőformájú diadémjának beryll, topáz, szardiusz, karneol és gyémántkövei színes fényásvokat löveltek a bágyadt homályba.

— Hát a sátorban virraszt?... magamra hágy a nyoszolyán? — gyönyörködött a gondolatban, kacagott, majd szólt:

— Téged kegyellek, József... Tudod, hogy kedvem szerint való agy... Az állásom olyan, mint a hercegnőké... én egy sarukötőt sem fogadok el ingyen... utálom az elegy barbárokat,

de téged kegyellek, pártóllak és ez királyi ajándok...

Potifárné bámulta Józsefet, mint akit a kigyó, ámitott el. József oly különösnek érezte a mérő tekintetet.

Dicsékvés, nagyzás és hatalmasság zendült ki a hangból:

— Engem sokszor meghordoztak a Fáraó partipái... az én parancsolatom hatalma Beersebüig meghallatik... Én lökettem Khámort a kigyóknak fészékébe... Sikkemet szurkos hordóban égettettem el... Havillát, a sziklafokról a mélybe tasztítottam. Bosszum sújtja a szolgafajzatot, de felmagasztaltatik az én hívem...

A héber ifju megrettenve gúfálkozott, hogy nem vonta-e magára a minden hatalommal felruházott urnó haragját.

A hatalmas nő hangja megszelídült, mint a damaszkuszi búvájoskodó furulyaszójjára a esorba vipera:

— ...de kegyes is vagyok és felejtő... asszonyok viselik ékes jegyajándékomat... irt adok annak, akit megszakgattak a fenevadak... drága teverakomány jutalma a kedveskedőnek... maghozó virág az én forró égő szerelmem... József, kövess...

A héber nem értette a rejtelmes szavakat, de baljósatunak vélte. Remegett. Hosszu visszhangos kísérteties folyosón mentek végig. Amikor az őrtálló testőrök mellett elhaladtak, azok a tisztelet jelül két kézre fogott dárdájukat előre nyujtották.

Potifárné becsukta maguk után a nehéz ébenfa ajtót.

Félrevonta a dus karmazsin függönyt, melyet vastag ezüstkarikás biborszínörök tömegei tartottak össze.

Az ágyasház a henylő zsarnok kieszelése szerint kényelmes volt és káprázatos.

A tarzasi lila selymektől színeskedő cédruságy körül alabastrom keretek, góferfa szekrények, elefantsontszaruk, bálvány szobrocskák, drága kanesók, serlegek, rubin és smaragd kövekkel kirakott aranypaizsok, szabályák, illatszelenéek állottak. A gyöngyökpadozatot fehér gyapju szőnyegek és kecskeszőrfutók takarták. Józsegu aroma terjengett és homályos kéklény áramlott az olajlámpa burájából.

Potifárné az ágyra ült, kacér mosoly vonult ajaka fölé és intett:

— Ifj... Ifj...

Fellebbentette sűrű szövésű fátólát. Szürösfeketére festett szemöldökivei alól szürke szemei esillogtak. Sár-gás bemélyedt arcát ráncok rutították, cikk-cakkos szájszegélye pedig korálként vörösölt az ajaktól. Lehunyta pilláit és érzélgőssé vált beszéde:

— Halmozz el a te

szádnak esőkaival... engedd megizelnem inyednek... hol... vállad, mely... káród, mely erős, mint a zászlós tábor... az én méhem termékeny a fogantatásban és szépségben bővelkedő az ő magzata.

Jobbkézével reszketve ke-reste az ifjut, a másikat ig a z gyöngy éklíményektől esörgő gyönyörű fehér mellére tette.

A héber maga előtt látta Potifár szikár tekintetét, meg rémült annyira, hogy nem lobbant gerjedeleure.

— Hát miért keslekedel? József térdeire omlott, átkarolta Potifárné lábszárait, könyörgött:

— Uram róam bizta aranyát, marháját, gonoszabb lennék a lopóknál, ha illetnélek téged, az ő kincsét. Ó-hajtsd, hogy bujjak oroszlanoknak vermébe, elevenen tétess a sivataghomokba...

Az alét asszony, akinek mint a halottét, úgy takarták el szembogarait a héjjak, hogy csak a könnyes fehére

látzott, a héber hajátomegbe markolt; magához emelte arcát és megcsókolta.

A héber ökleit összeütögetve esengett:

— Foganjon Izrael törzsen a döghalát, viruló határaitkat sáskaraj emésze... hogysesm...

— Héber fattyu!

— ...Lángpallosu kerub üzzön a pusztában, nemuljanak meg a zengő szeráfok... vén atyám, Jákob...

Potifárné felserkent mámorából. Az arc, mely kéjes aléltásban mállett a puhaságtól, irtözatosá vált, mint a lándzsaheggyel megbökdösött himtigrisé. Belső látótól kiszaradt a torka, magából kikelve sikoltozott, aztán balkarjánál megkapva, a padozaton vonszolta a hébert. A győzelmszerű ujjá széthasadt és kezében maradt a foszlánya. Potifárné felszakította a nehéz ajtószárnyat, győzelmi jelként lobogtatta a rongydarabot s ordította:

— Hahó! Katonák! Testőrök! Poroszlok!

Dobogás, fegyverzörgés töltötte meg a folyosót. Azután előbujtak a megriadt álmoszemű eunu-chok és rabszolganők is.

— A sárcsinálók ivadéka, ösvényszálen nemzett ökorhajcsár... bejött hozzám, hogy megcsufoljon. Fogjátok el!

Thidál, a megtépetten térdeplő hébert listóknél fogva talpára állította, úgy, hogy annak orra vére buggyant és lefolyt a padozatra.

— Leselkedett rám, mint bokrok mögöl a szarvas-kigyó, amely a ló körmébe harap, hogy lovasa hanyattesik, csak néztem undok eseljtékait, de szándékát gyanítani sem mertem. Adjátok át a tömlőcartónak!

Nemsokára elesendesült a palota. Potifárné ágyba feküdt és énekelt, nevetett, miközben Jár-rikhel pávatollal esiklandozta fülkagylojt és orrcimpáit.

Virradatkor fáradtan jött haza Potifár, akinek az asszony érzékenykedve panasolta el a héber szolga vakmerőségét. Potifár ismerte feleségét és országgyöndökon edzett eszével sejtette az igazat. Azért megígerte, hogy megbünteti a hébert, akit annyira kedvelt s kiben annyira csalatkozott.

Józsefnek a tömlőfenekén fényes álomlátása volt. A Fáraó kivilágított palotájának erkélyéről bemutatta őt a népnek, amely az örömtől ujjongva ordított...

AVASARNAP NAGY HUMOROS OLDALA

Csintalan Peti & Kalandjai

Először szeretném megemlíteni a csokoládét, aztán szeretnék a menyőrszékbe menni.

Mis szeretnél jobban HÁJ- feju, a menyőrszékbe menni, vagy három más csokoládés megemlíteni?

BARRY

VIGYÁZZZZZ
EGY—
KETTŐSÖSSZÖ—
HAAAAABOM!

Te fogod zseb-
revágni?
Bőhögöm kell. Ugy ott hagylak, mint a megolajozott villám a felhőket.

Szeretném, ha már itt volna Hájfeju. Ugyre tud veltünk lépést tartani, de mit bánom, lekalább tis helyett tizenöt vasat fogok zsebrevágni.

Zajjal, de legatott vasok. Vt szász, itt jön Hájfeju.

Hogy lenne egy bicikli ver-seny, mi?
A lámpacsatlóval indulunk, végig utcsán, mi? Fogadjunk öt vasba, hogy legyőzsek.

En is rést akarok venni, én is ogéna jól biciklizem és én is adok öt vasat és a győztes így tizenöt vasat fog kapni, na? De a versenynek az utcsán oda-vissza kell történnie!

En nem fogom ma-gam szegyelni. Ezt a versenyt ugyanis én nyerem meg, rajta, rajta, hurra, hurra, úgy győzök, ahogy akarok.

Itt jön szegény Háj-feju, meg egy fél mérföldet kell men-nie, mielőtt megfordulhat, sajnálom az öt vasat, amit zseb-
kell költenie.

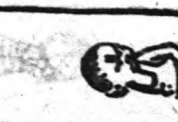
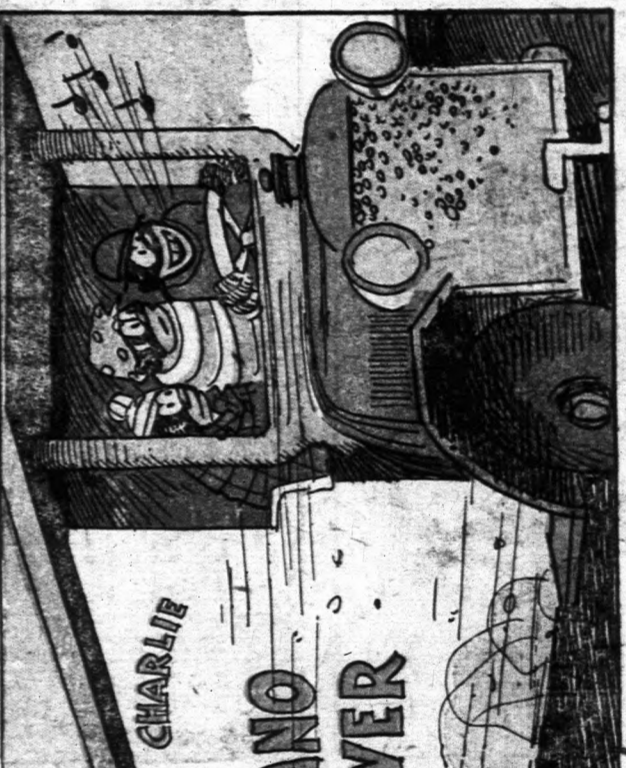
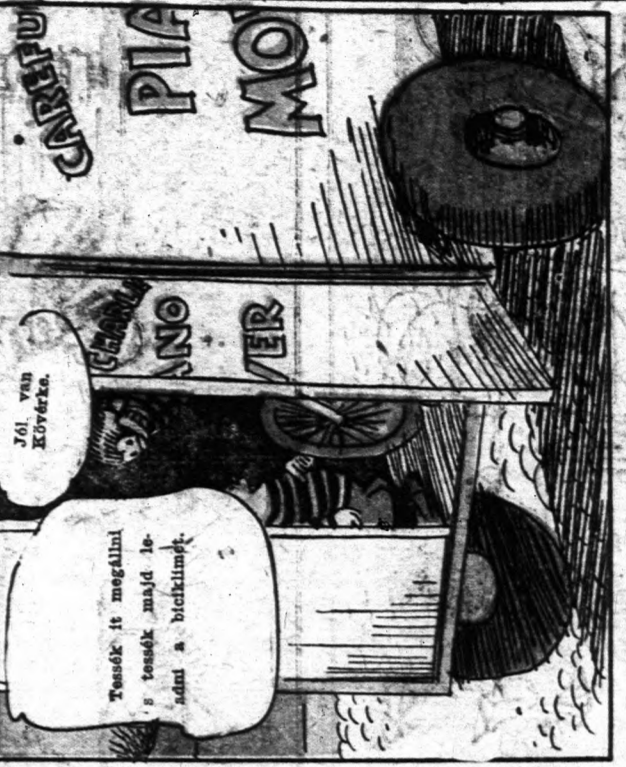
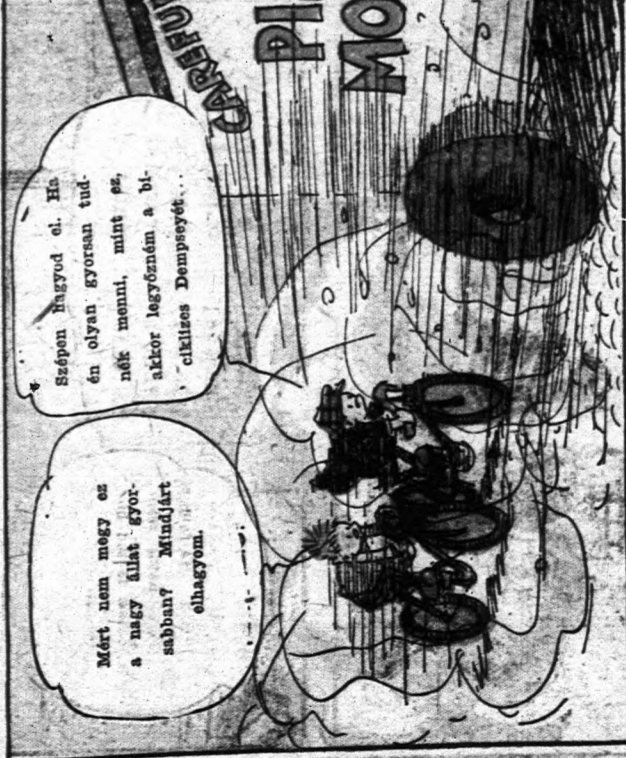
PUFF
PUFF
PUFF
PUFF

Hájfeju akkor nyeri meg ezt a versenyt, ha egy nyul meg fog emni három orosziant és egy étefantót.

Nézd Hájfeju, hogy hátul van és nem is tud biciklizni...

Bizáram hogyud el. Ha...

Mért nem megy ez a nagy árat gyorsabban? Mindjárt elhagyom.

Szépén nagyod el. Ha én olyan gyorsan tudnék menni, mint es, akkor legyőzném a biciklis Dempseyt...

Tessék itt megállni a tessék majd leadni a biciklimet.

Jól van Kóvács.

CHARLIE PIANO MOVER

CHARLIE PIANO MOVER

Mit csinálnak, ha egyszerre jövünk be?

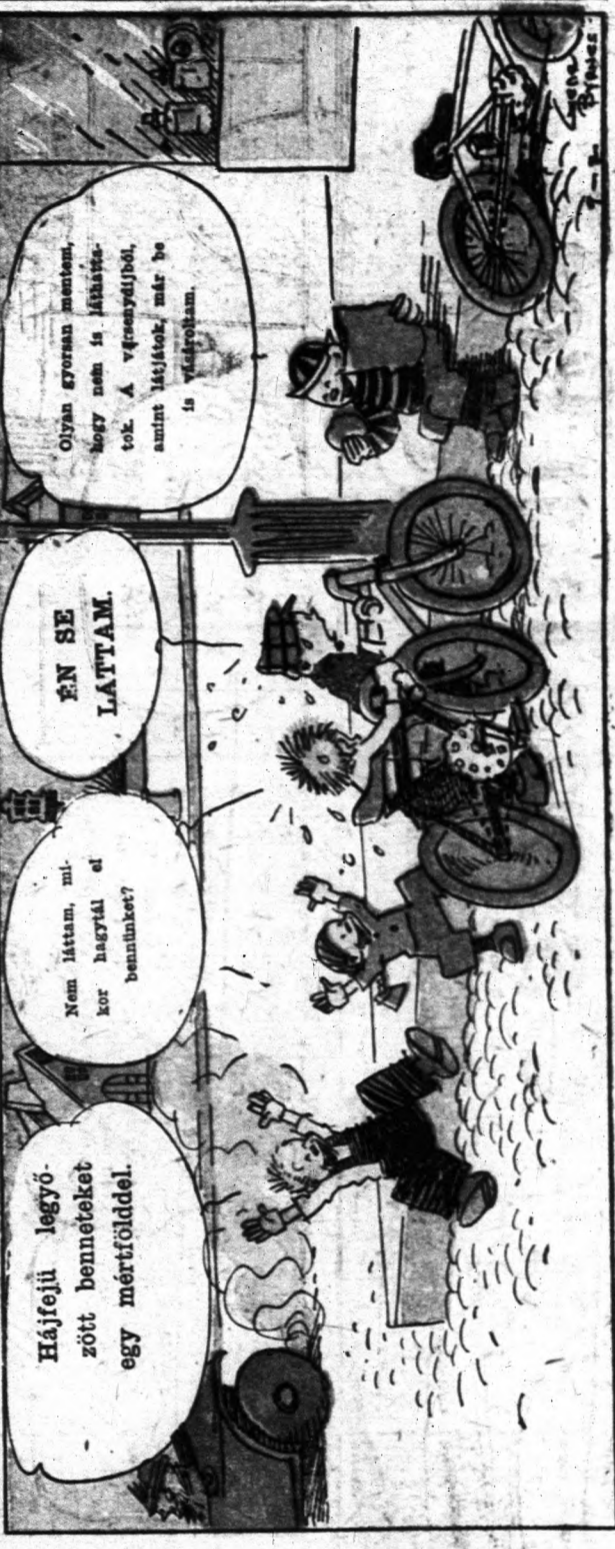
Akkor megfélezzük a díjat és Hájfejűnek nem adunk semmit.

Hájfejű legyőzött benneteket egy mértfölddel.

Nem láttam, mikor hagytátok el bennünket?

EN SE LÁTTAM.

Olyan gyorsan mentem, hogy nem is állhatok. A városnyitól, amint látjátok, már be is vészték.

Copyright 1921, Sun-Herald Corporation.

Sziwról és észről szóló kis történet

BUDAPESTEN történt, tehát kávéházban kezdődött. A leány szép volt, a fiatal ember kevésbé, a fiatalember szerette a szép nőket, a leány is néha nézett ki a "fess fiúkkal", de azért megismerkedtek. Előbb

A "Vasárnap" számára,
írta: Nagy Lajos

És a jelenet néhányszor, hetek folyamán megismétlődött, a fiatal ember soha nem ment ki. Az utcán is találkozott a leánnyal, köszönt neki és ment tovább. A leány egyszer csak elmaradt a körülről.

azonban hónapokon át ismerték egymást látásból.

A fiatal ember esténként egy körüti kávéház ablakán bámult ki. A leány kinn a járdán sétált, hancurozott a barátjával és kacérokodott a férfiakkal, amikor az ablak előtt elment, a tekintete találkozott a fiatalemberével. A fiatalember homloka mögött szemmeláthatólag ez a gondolat mozdult:

— Milyen szép lány, milyen kár, hogy gonosz, mert bizonyosan az, hiszen a szeméből se néz ki jó!

A lány meg magában azt mondta:

— Miért haragszik rám ez a hólyag!

A megismerkedés maga azután igen egyszerű volt. A leány megszólította őt. Ez úgy történt, hogy egy másik lánnyal látta a fiatalembert

sétálni, amire kis barátjával utána törtetett, elhúzott mellette és oda szól:

— Jaj, meghasad a szívem!

A fiatal ember másnap este már szívélyesen üdvözölte a lányt, azután kiment és csatlakozott hozzá.

Beszélgettek.

A leány színinövendék, másodéves. Istenbizony most már nem fog lejárni a körútra, mert nagyon szeret komiszkodni és még Isten tudja, mit gondolnak róla az emberek. A multkor "az az őrnagy" megszólította, nagyon jót mulatott rajta. Randevút is kért a vén szamar. Külömben ismeri Szellemfyt, a kiváló író. Ismeri gróf Nápolyit is, Ruzicska képviselőt és báró Cnkroast, úgróf Kecsnerszkyt, Ikszet, Ipszilont, Kut, Kettősvét, ismeri azt a szép széke fiút, meg azt a rücskös cvikkerest. De igen, az a sápadt kopasz tetszik neki, a fene tudja, miért, de tetszik, olyan hideg pofa. Legvégül a fiatalember szól:

— Mikor lehet magát látni?

— Majd erre jövök.

A fiatalember aztán szépen össze gondolta, hogy milyen gyönyörű, milyen pompás ez a leány, milyen kívánatos lehet, hogy igen, lehet hogy nem, majd meglátjuk, (esetleg nem is látjuk meg); furesa, hogy csak tettegett volt a közömbössége, mert egy kicsit mégis csak érdeklődik iránta, különben manapság megállapításokat tenni, de az

bizonyos, hogy nagyon szép és kedves, épen olyan, mint amelyet ő mindig kívánt. Az egész kis nő azzal a furesa és pajzán tekintetű szemével, némi kis animetriával az arcán, gyors beszédével egy kis morális "inszanitéz".

Elgondolta, hogy bizonyosan van vagy tízezer férfi ismerőse, bizonyos, hogy mindenképp ilyen kedves, ilyenek ezek a nevetgélő, élénk "inbecillsek!" (Szóval: a nők).

Másnap eljött a leány és igen igen kedves volt.

De bizony harmadnap hiába várta izgatottan, nem jött el.

— Én, örült vagyok!

Ezzel a gondolattal marangolta magát a fülig szerelmes fiatalember, mert hogy egyszer éjjel, tizenkét óra tájban, igen szépen öltözve, egy jama-korbelli elegáns uriemberrel karonfogva látta a leányt.

Meglepetve egymásra néztek, de ő nem is köszönt.

Ellenben sokáig állt és bámult utánuk. Bizott magában, hogy többé nem áll vele szóba — s ez nagyon fájt.

Később, amikor a leány megint elhaladt este a kávéházablak előtt, a fiatal ember köszönt, de benn maradt. Ezúttal a leány igen komoly volt, bár egy pillanatra, amikor a köszönést fogadta, mosolygott.

Fél év múlva a fiatalember egyszer délelőtt megszerte az eddigi történetek szinterétől, a Ráday utcában járt, dolga volt arra. Véletlenül éppen szembe jött vele a leány. Már megszűröl egymásra néztek a fiatalember gondolta, hogy majd köszön és tovább siet, de a leány kedvesen mosolygott, jött feléje, nem lehetett ellenállni, talán komikus is lett volna neheztlén hidegnek és merevnek maradni. Kezet fogtak, muszáj volt beszélni.

— Hát maga hol jár erre? — kérdezte a fiatalember nevetve.

— Magát keresem! — felelte a leány meglepően.

— És megtoldta.

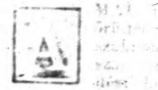
— Hol bujdosik mindég, maga haszontalan! Már oly rég gondolok magára, keresem és soha nem látom.

A fiatalember kissé elbódult és azt gondolta, talán igaz is, hogy ő bujdosik. Valami kellemes bágyadság ömlött el a mellében és elhítte, hogy a leány keresi őt és most is és itt is, a Ráday-utcában, ahol tíz év óta nem járt, ahol csak véletlenül fordult most meg, itt is őt kereste.

Elhítte és vele maradt.

Mi

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

Az ember...

AVT 37A

MILYEN LESZ a JÖVŐ VÁROSA

A mai modern és sokszor már az örökség barátát érintő rohanás korában az ember agyvelejében százszor is ezerszer felmerül a kérdés: hova fog ez még vezetni, mi lesz ennek a vége?

Az ember, aki már amúgy is fáradt és beteg, sokszor fáradtan és idegesen kap a fejéhez és ezt kérdezi: hova fog ez fejlődni? Az ember, aki végig megy egy nagyvárosi utcán, a felhőkarcolók lábánál megáll, felpihat a fantasztikus magasság és ezt kérdezi magától: miért nem vágnak ezek a házak még magasabbra?

Erre a kérdésre a fizikus, a mérnök és a kémikus ajkán mosoly jelenik meg. Ez mind a hármán, mint egy ember, ezt mondják: hagyja!

A tudósok szerint: mához ötven esztendőre nem lesz olyan lakás az Egyesült Államokban, amelyet ne villamosság fűtene. A gáz teljesen ki fog menni a divatból. A petróleumkészletet az emberiség addigra teljesen felhasználta.

A villamosságot nem csak fűtésre, de világításra, fűtésre is fogják használni, illetőleg erre a célra is csak villamosságot fognak használni.

De ez még semmi. A villamosságot nem csak fűtésre, de hűtésre is fogják használni. Kémikusok szerint mához ötven esztendőre a jegesember teljesen ismeretlen fogalom lesz. És pedig azért, mert a jég is teljesen ismeretlen fogalom lesz. A jégsekreány inkább atavisztikus elnevezés lesz, aminek jégnek többet semmi köze: Amit régen a szekrényben a jég végeztet el, azt mához ötven évre a villamosság fogja elvégezni.

Mához ötven évre Mr. Átlag Polgár és neje ahány messzire fognak a várostól lakni, legalább negyven mérföldnyire. Ami annyit jelent, hogy nem annyira a házuk lesz a fontos számukra, mint mostanában, hanem az autójuk. Mához ötven évre az autómobil őriasít fog fejlődni. Azt a tökéletességet, ahova fejlődni fog, ma ugyszólván el se tudják képzelni. Az autómobilok számára külön és tisztára csak erre a célra fenntartott utak fognak szolgálni. Utak, amelyek a forgalmat abszolút semmi se fogja akadályozni, amennyiben az átjárók, keresztezések nem a földön, az uttal egy síkban lesznek, hanem vagy az ut felett, hidakon, vagy az utak alatt, alagutakban. Mr. Átlagos Polgár tehát nem lesz kitéve annak a veszedelemnek, hogy ha siet, utána pöfög a motorbiciklis rendőr és letartóztatja. Viszont az az "atra cura" se fog állandóan mellette, vagy mögötte ülni, hogy elgázol valakit.

Minden más járműnek szintén meg lesz a maga meghatározott és kiszabott utvonala, mint ma a vasutak, vagy a villamosnak.

Meg lesz az utja a lovaskocsiknak — igaz, hogy erre az utra fognak a legkisebb gondot fordítani, hiszen a szegény ló amúgy is kivészében van, másrészt pedig ötven év múlva a rohanás olyan örületes arányokat fog öiteni, hogy ezzel a haladással a szegény és régi módi ló igazán nem fog tudni lépést tartani. A lovas kocsiknak hát inkább csak kegyeletből fognak utakat készíteni.

Ötven év múlva az amerikai városok mind úgy fog felleszteni szerelve subwaykkel és magvasutakkal, mint ahogy ma New York van felszerelve — vagy talán még inkább: Meg lesz a külön utja a nehéz forgalomnak, a teherautóknak, a truckoknak, amelyek nehezen dühörögve haladnak s amelyek ma olyannyira képviselik azt az életkörülményt, amely leginkább van hivatva arra, hogy Mr. Átlag Polgár idegrendszerét tönkretegyje.

De ne felejtsük el a gyalogjárókról sem. A gyalogjárók utja is sokkal kényelmesebb lesz, mint ma. A gyalogjárók ugyanis — nem fognak gyalogolni. Aminek kettős haszna lesz. Először megkímélik a lábukat, másrészt pedig sokkal gyorsabban fognak eljutni oda, ahova akarnak. A dolog úgy áll, hogy a mai szilárd és mozdulatlan járdák helyett majd mozgó járdákat fognak bevezetni. Ezekre egyszerűen csak rá kell majd állni és — kész. El akarok menni ebbe meg ebbe az üzletbe, csak állok és várom, amíg oda érkezem. Ha odaérkeztem, egyszerűen lelépek a járdáról.

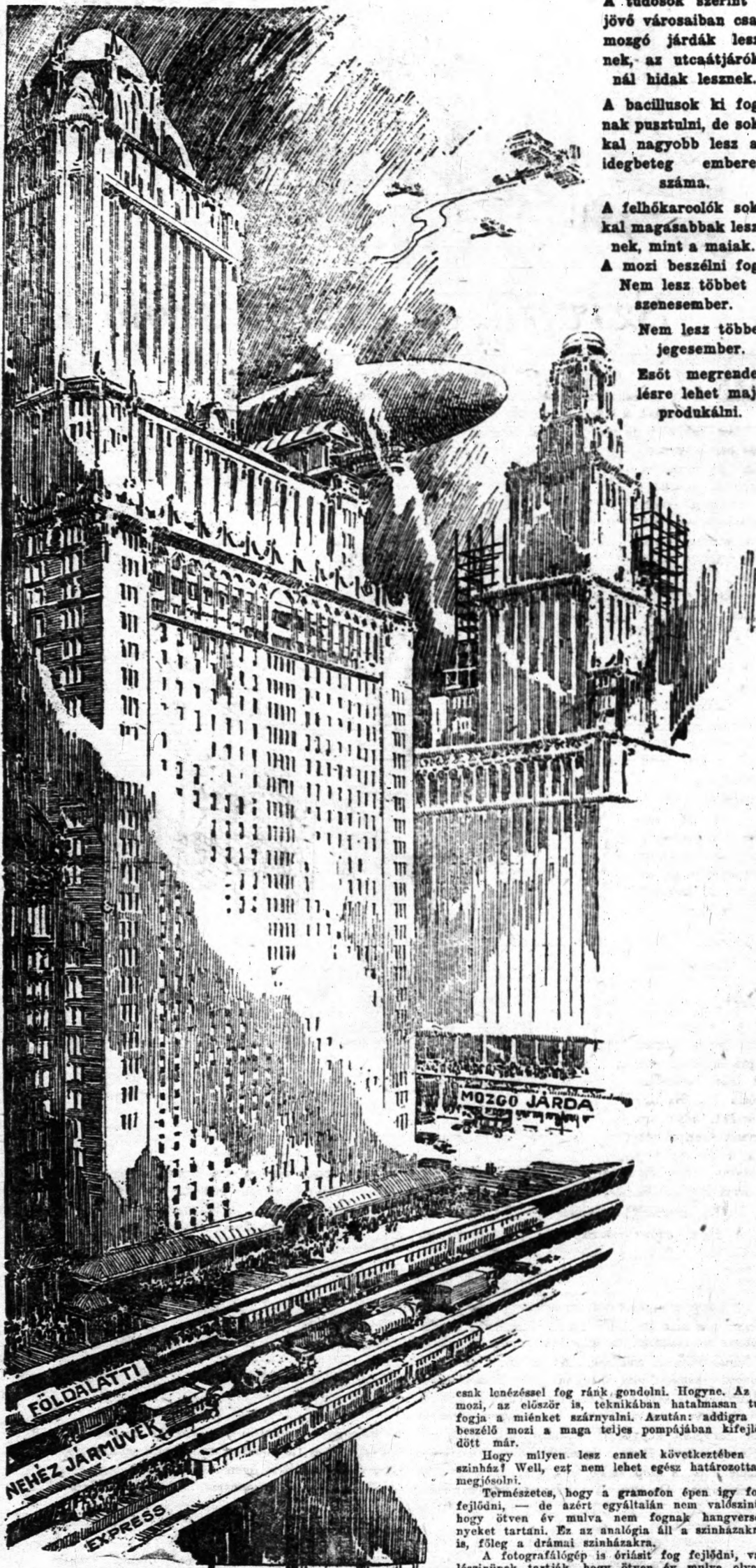
Mindez fantasztikus, érdekes és megdöbbentő. De a logika azt mondja, hogy egyáltalán semmi lehetetlen nincsen ebben az elképzelésben.

Milyenek lesznek a házak? Az irodaépületek, népszerű európai nyelven a felhőkarcolók?

Ezeknek a fejlődését se nehéz elképzelni. Sokkal nagyobbak lesznek, mint ma, hiszen a városok sokkal fejlettebbek lesznek mint ma, ennek következtében az irodaépületek terjeszkedésére is óriási szükség lesz, ugyebár! Igaz, mondják a szakértők, hogy ezek az ötven év múlva megjelenő felhőkarcolók nemcsak nagyságban fogják túlhaladni a mai felhőkarcolókat, de művészi értékben is. Ötven év múlva az emberek közelebb fognak állni a művészetekhez, mint ma, ennek következtében az építészet is arra a poltra fog helyezni, ahol tulajdonképpen manár állnia kellene. Az ötven év múlva leendő felhőkarcolók típusát talán a Woolworth Building képviseli manapság. Körülbelül így fognak festeni a jövő felhőkarcolói.

Elképzelhető, hogy az ilyen óriási és ugyanakkor művészi felhőkarcolók egészen meg fogják a városok képét változtatni.

De menjünk tovább. A telefon az emberek abban az időben csak hosszú távú beszélgetésekre fogják használni. Rövid távú beszélgetéseket egy bizonyos fajta diktafonon keresztül fognak lebonyolítani, aminek központ se lesz. Minden professzionátus, vagy üzletembernek az asztalán lesz egy membrán, amelyet egyszerű eljárással lehet majd kezelni — egy-két eszavárás jobbra és balra, és az ember beszélhet majd azzal, a kivel akar. A rádióknak is sokkal nagyobb szerepe lesz majd

A tudósok szerint a jövő városaiban csak mozgó járdák lesznek, az utcaátjárónál hidak lesznek.

A bacillusok ki fognak pusztulni, de sokkal nagyobb lesz az idegbeteg emberek száma.

A felhőkarcolók sokkal magasabbak lesznek, mint a maiak.

A mozi beszélni fog. Nem lesz többet szenesember.

Nem lesz többet jegesember.

Esőt megrendelésre lehet majd produkálni.

csak lenézéssel fog ránk gondolni. Hogyne. Az a mozi, az először is, technikában hatalmasan tud fogja a miénket szárnyalni. Azután: addigra a beszélő mozi a maga teljes pompájában kifejlődött már.

Hogy milyen lesz ennek következtében a színház? Well, ezt nem lehet egész határozottan megjósolni.

Természetes, hogy a gramofon épen így fog fejlődni, — de azért egyáltalán nem valószínű, hogy ötven év múlva nem fognak hangversenyeket tartani. Ez az analógia áll a színházakra is, főleg a drámai színházakra.

A fotografáló gép is óriásit fog fejlődni, valószínűnek tartjuk, hogy ötven év múlva olyan fotografáló masinát visznek magukkal a kis-lányok, amelyek egyszerre fognak mozt is csinálni. Az orvosi tudomány fejlődése kiszámíthatatlan, — ez a fejlődés szinte óráról-óra ma is óriási léptekkel halad, úgy, hogy szinte nem is lehet nyomon követni. Körülbelül így fog festeni a jövő városa.

Az a város, amelyben minden fejlődött — még az idegbaj is. Mert, hogy az ötven év múlva élő ember idegrendszeréhez képest a miénk egyetlen az ősember meg nem rongált rendszerével, az kétségtelen. Ezen segítsen a tudomány, ha tud!

Ötven év múlva, mint ma van. Igaz, ne felejtsük el, a rádió csak a közelmúlt eredménye, — hogy hova fejlődhet ötven év múlva, azt talán még a legvérmesebb fantáziájú tudósok se tudják elképzelni. Biztos, hogy a rádióknak főleg a börze és általában a kereskedelmi forgalom körül lesz nagy szerepe. A tőzsdéket pontos összeköttetésben fogja tartani egymással az egész világon.

A mozi. A mozi se lesz olyan, mint ma. Az az ember, aki mához ötven évre fog beülni a moziba, az

A MEGALKUVÓK

ZÁSZLÓS Mihály, a festő, mosolyogva vizsgálta a művész villa tervrajzát, melynek építést a tavasszal kezdik meg a Zugligréten. Pompás kis festék lesz, hatszögletű szobákkal és olyan hallal, amilyenről csak tündérmesék kigondolói álmodnak. A legnagyobb-rübb mégis a műterem lesz, amely az egész emeletet elfoglalja. Ennek örült a legjobban. Elmúlt negyvenöt éves és sokszor fáradtnak érzi már a tehetségét. A befűlés, önmagából jövő erő, mintha gyérült volna és külső körülményekre "műlőre" mesterségesen szított hangulatokra, sokszor alkohorra volna szüksége, hogy valami becsületet alkosson. És a műterem úgy lesz berendezve, hogy megadhatja neki azt a miliőt, mely tehetségét serkenteni fogja. Lágy kerevetek, pálmák, aloék, kitömött vadállatok, egy zseniálisan beállított kis akvárium és ssodálatosan tökéletes világítás.

A telefon bergett. A tárlat titkára beszélt: Gratulálók. Utolsó képed is elkelt. Tudod, ki vette meg? Az állam. A miniszter itt van. Egy-két percig nézte a képet, a Faun és nimfa harcát és megvette. Beszélni akar veled. Új rögtön az autoba. Siess. Gratulálók!

Zászlós vidoran csapta le a kagylót és beszaladt a feleségéhez.

— Lina, Linuskám, szedd fel a legszébbik gunyadat. Kimegyünk a tárlatra. Vár a miniszter. Megvette a Faunt.

Az asszony, kedves, komoly, boldogarcu nő, ragyogó arccal nézett az urára.

— Örülsz?

— Oh, hogyne! Nem kis dolog. Ebben a képben biztam a legkevésbé. Sokszor valóságos dühvel dolgoztam rajta, mert nem tudtam belőle kihozni, amit akartam. Nem vagy a régi, letörzs! — tört ki belőlem minduntalan. — Ha te nem vagy, türbe dobom.

— Látod, mily kár lett volna. — Persze, hogy kár, és éppen ezt vette meg az állam. Ezt választották ki száz és száz kép közül. Ha akármelyiket választják ki az állam, nem sokat adtam volna rá. De mert éppen ezt vette meg, amelyről azt hittem, hogy a hanyatlás bizonyítéka, az új erőt, munkakedvet önt belém. Köszönöm, te drága, hogy biztattál. Mi lett volna belőlem nélküled... Muzsám!

Zászlós szagragotlan, meghatva szavalt, letérdelt a felesége elé és csókolta a kezét.

Lina sirt örömben.

Künn a tárlaton nagy csoport várta a művészt és párját. Kollégák, képekdevelők, kíváncsiak központjában állt a miniszter és jókedvűen diskurált. Örömmel ránta meg Zászlós kezét, a feleségének kezét csókolt. Karon fogta a művészt és odavezette a képhez. Hanyatló napfényben, buja, zöld fűvek közt, ibolygó patakok mentén, egy hatalmas tölgy alatt viaskodnak egymással a faun és a nimfa. A nimfa már elbágyadt a dulakodásban, fél vállra a földet éri, de plasztikus, erős kezével a faun torkát szorongatja, aki szemérmetlenül kacag. Szörös kecskelába, a jobb, ki van rugva a levegőbe, a bal a földön, a fü között vész el. Ezzel a bal lábbal volt a legtöbb baja Zászlósnak, nem tudta elhelyezni, úgy érzi, hogy erőt, karaktert és hangulatot kell a bal kecskelába belevinnie, s ez nem sikerült neki. Ezért a fü közé rajzolta, hogy a nézőnek eszébe se jusson keresni a bol lábát. Csáló, csáló! — kiabált rá a művészi tudata és utálatlalt fejezte be a képet.

Ezt az utálatot érezte most is, ahogy karját a miniszter karjába öltve állt a kép előtt. Tehetségének gyöngülését sohasem érezte oly tisztán, mint most. Száz és száz ilyen faun és nimfa képet látott már és ez semmivel sem különbözik a többitől. Sablon, amit egy nagy mester teremtetett meg, színek, hangulatok, felfogás, minden, minden lopva van. Zászlós gyötörőde nézett szét a kollégák között, az arcukról próbált olvasni. A piktorok halkán diakuráltak, lázasan figyeltek a miniszter mozdulatait, jobbra-balra képekre mutogattak. A faun és nimfa harcával senki sem törődött. Csak a miniszter és felesége álltak áhitattal a kép alatt. Ezek ketten, akik nem értettek hozzá.

— Csáló, csáló! — mondta magának Zászlós szomorúan.

— Eredeti felfogás, emberi plasztika, szép színés — szót erőltetett szisszentéssel a miniszter. — Tipikus Zászlós kép. Tipikus.

Zászlós illedelmesen, szerényen meghajolt.

— Milyen buta vagy, — gondolta magában.

— A lábban, a levegőben rugdalódozó kecskelában menni erő és lendület. A bal láb, a fűben vész el. Zászlósban meghült a vér. Most, most süll ki, hogy csáló vagy!

— Elvész, alig látható. Gyönyörű, természetes póz folytatta a miniszter.

Zászlós megkönnyebbülten lélegzett fel.

A "Vasárnap" számára, írta: Erdős Ferenc

— Hatókor, — gondolta. — Hála istennek hatókor.

Ugy érezte magát, mint a tolvaj, akit bizonyítékok híján felmentenek.

A miniszter még néhány bókot mondott Zászlós tehetségéről, amely diadalmasan áll meg a modern, éretlen és értelmetlen áramlatok között, aztán elbucszott. Zászlósának a fülébe sügta:

— A férje nagy művész. Legyen büszke rá.

— Az is vagyok — rebegte az asszony megrendülve. — En vagyok a legboldogabb asszony.

A miniszter elment és Zászlós szíjjelézett kollégái között. Egy percig arra gondolt, hogy megkérdi őket, mi a véleményük a faun és nimfa harcáról? Becsületes, kiméletlen véleményt fog kérni. Kit kérdezzen meg, kiről hiheti, hogy igaz választ fog adni? Jó barátja nincs a festők között, mióta jól ment a sora, távol tartotta magát az irigy és konfidens bohémnépéstől, amely csak gátlhatta volna a munkában és a karrierben. Még idejekorán belátta, hogy nincs értelme az olyan emberekkel való barátkozásnak, akik nem lehetnek embarnokak reá nézve. Ez is a siker egyik titka.

Kit kérdezzen meg? Itt van Jókuthy. Már nem bohém, komoly művész, soha nem volt vele baja. Feléje ment s mialatt a pár lépést megtette, villámgyorsan, szinte ösztönyszerűen megváltoztatta a tervét s a kérdést ekként tette fel:

— Mit gondolsz, Jókuthy, helyesen választott a miniszter? A képek között, amiket kiállítottam, nincs jobb a faun és nimfa harcánál?

Jókuthy jéghideg arccal felelt:

— Nincs. — Es elnézett Zászlós felett.

— Bitang! Es is irigyel! — dühöngött magában Zászlós.

Ott hagyta a festők csoportját és idegesen sétált végig a termeken. Jó képeknél megállt egy percet és gyötörőde állapította meg:

— Ez is különb, mint a faun.

A terem egyik sarkában alacsony, kissé kopottas öltözötű festő állott. Széles karimájú, fekete kalapja, a szegény festők uniformisa, melyen a szemére volt hurva, őszes, torzonbors szakállát szórakozottan vakargatta. Zászlósnak úgy rémlett, hogy régi ismerőse ez az ember, de nem törődött vele. Melléje állt, de rá sem nézett, s a képeket vizsgálta.

— Tetszik? — szólalt meg mögötte egy hang.

A kopottas piktor szólította meg. A kalapját feltolta, nyíltan, mosolyogva nézett Zászlósra, s es megismerte.

— Vimmer Pál, te vagy az?

— Ea, szervusz.

— Szervusz. Husz éve nem láttalak. — Elmúlt az idő — felelte szárazon a kopott. — Ez a te képed itt? — Es zászlós a bányászra mutatott.

— Az. Figyeltelek, láttam, hogy megismerted benne magadat.

A kopott kacagott. Zászlós nevetett.

— Igen, ilyeneket pingáltam huszonöt estendő előtt, szólt és kicsinyiően legyintett.

A kopott Zászlós vállára tette a kezét. — Ne tetedd magad, Miska. Akkor voltál művész.

— Akkor? És most?

— Gazdag ember vagy. Neves festő. Zászlóst egy pillanatra elöntötte a düh.

Ugy kell nekem, — gondolta — minék állók szoba az ilyen elmaradt legényel? Most is ott tart, ahol huszonöt év előtt.

Vimmer nevetett.

— Ne haragudj, pajtás, régi cimborára. Látod, én nem haragudtam, amikor szalonját és disznósajt kaptam hazulról és te a szeretőddel mind megetted. Emlékszel még a Jozefinre? A kis szöke modellre? Nem hiába úgy szerette a disznóságot, egy hentes vette el.

— Bocsáss, a feleségem vár, — szólt és elnézett Vimmer feje fölé.

— Igen? Önagsága? Az a hölgy, aki visszafordult, amikor engem meglátott?

— Mi az? Mit akarsz tőlem? — rivallt rá Zászlós.

A kopott szétterpeszté lábait és mind a két kezét Zászlós vállaira rakta.

— Miska, öreg cimborám, hiába pingáltad azt az eperajku nimfát, meg azt a kecskelábú faunt, én tudom hogy művész vagy.

Emlékszel, hogy indultál neki? Mint a legendák hőse. Ujat, ujat akartál teremteni, aminél nagyobb diadala művészek nem lehet. Mi voltam melletted én? Gnom. Hol tartanál, ha te is hü maradtál volna hozzá?

— Hol tartanék? — sóhajtott Zászlós.

— Eladtad magadat. Jött egy nap és megrendelted a dolgot. Mit küzködjek, mit koplaljak? A tömeg nem érti az én igazságomat, hát vigye el az ördög. Tudok én másképpen is. Hát festek a tömegnek. Meghamisítom magamat, sutba dobom az igazságot, pénzt akarok, jó lakást, előkelő barátokat. Így történt, Miska, tudom magamról. A nyomor magóssáiban sokszor kísértett ez a gondolat, talán végre is hajtottam volna, de nem voltam annyira tehetséges. A mi nem jött a szívemből, azt nem tudtam megpingálni. A tömeg izlést nem lehet szolgálni tehetség nélkül. Így maradtam becsületlen művész és koldus. De te, az ő tehetség, játszva vedtetél át. Egy-két sablon-kép, merengő pástorfiu, bűnbánó Magdaléna, az elesett hős, kit Gábor arkangyal ragad az érbe és mit tudom én, hányféle olcsó hatás és vásári izlés — cénál voltál.

— Hazudsz, takarodj! — lihegte Zászlós.

A kopott fejét ránta.

— Igazam van. Tizenöt év óta, amikor első képeddel feltüntél, tudom azt, amit most elmondottam. Amikor azt a képet láttam, tisztában voltam vele, hogy eladtad magadat. Ha más száz akarki megteszi, nem vettem volna rossz néven tőle. Még magamtól sem. De téged, aki kiválasztottja voltál a mi fajtánknak, akiben biztam, hittem, — megsirattalak. Es meggyűlöltelek. Mert a művészet új utját mutattad meg nekem, te letértél róla és én nem tudtam boldogulni rajta. Megrontottál. Most már tudod, mert el mondtam mindezeket. Szervusz!

Vimmer megfordult és futólépésben vonult ki a teremből.

Az asszony az ura karjába öltötte a karját.

— Ki volt ez a kellemetlen ember?

— Egy művész — felelte Zászlós sóhajtván.

— Sokat beszélt neked. Mit mondott?

— Az igazat.

— Mit?

— Hogy eladtam magamat.

Zászlósne megdöbbenve nézett az urára.

— Igen eladtam magamat. Pénzért, jólétért, — érted!

Megrendülve, elváltozott arccal ismételte: — Érted, érted!

Haza érkeztek elegáns otthonukba. Az asszony a sarokba ült és csendesen strdóglált. Zászlós egy ideig fel s alá járt a szobában, aztán fáradtan telepedett le a felesége mellé.

Megsajnálta.

Kezébe vette a kezét, simogatta, aztán csókolgatta. A síró asszony vállára borult Zászlósnak és köny szökött a szemébe, szívéhez szorította az asszony fejét és így ülték sokáig, busan, ösztönösen a selyembárosny pamlagra terített szmirnán, amely kétezer koronába került — békében.

Curtis
valószínű
— A s
telivér
szony v
jutott a
nok tör
a csoda
fu

A KI azt hiszi, mai festők gondolkodásán az Egyesült Államok nőke olykor folydogál az ősi indiai nőknek unokája, az anyja annak idején estén lóháton küldött a fehérek között...

A Kaw indiánok nagy megelégedéssel szerezni valószínű az. Coolidge elnök utódj elnöki székében. A szenátor maga ugyan fiu, aki annak idején volt megtenni az elnökkel a közölt, hogy a maga boldogulását gondtan a törzsenek.

Curtis apja kate szolgálatot, míg az maga az életének rezerváción, csak ug A Jova hátn végig elégedetten játszódn megőrtént az, hogy a Kaw törzs rezert Curtis biaták meg támadók sorain és a nyire levő szövetség egyetlen, aki tudta nyelvet és egyben a

Er éppen ötven mostanában meglátog sát, semmi esetre sem kerekéképü uriember kánus párt egyik korven érvel ezélt kor hozta a segítséget az ban nem felejtették el azt Curtis szenátor elj a Kaw indiánok ősi szertartásait jövedelmében is.

A szenátus elnök meg, hogy Coolidge kéből Harding halála lett. A törvény ilyen tus az elnököt maga ilyképen megválasztó téséket és illetménye a szenátus ideiglen volt és ő lesz a vála

INDIÁN IVADÉK a SZENÁTUSBAN

Curtis kansasi szenátor lesz valószínűleg Coolidge utóda. — A szenátor nagyanyja telivér indián asszony volt. — Hogyan jutott a Kaw indiánok törzsének tagja a csodálatos pályafutáshoz.

Aki azt hiszi, hogy a román teljesen kihalt a mai festőtlen mindennapi amerikai életből, az gondoljon csak arra a lehetőségre, hogy az Egyesült Államok szövetségi szenátusának elnöke olyan férfi lesz, akinek ereiben jócskán folydogál az ősi indián vér, az öreg Fehértoll indián főnöknek unokája, egy az indián törzsből, akit a nagyanyja annak idején kiesi gyerekkorában egy holdvilágos estén lóháton küldött ki a világba, hogy a boldogulását a fehérek között keresse.

A Kaw indiánok törzse, Oklahoma Key megyéjében nagy meglepéssel vette tudomásul azt a hírt, amely szerint valószínű az, hogy Charles Curtis szenátor lesz Coolidge elnök utódja az Egyesült Államok szenátusának elnöki székében. A meglepődésük nagyon indokolt. A szenátor maga ugyanis Kaw indián. Ő volt az a fiatal fiú, aki annak idején, amikor a hold feljött, kénytelen volt megtenni az életének nagy választását. Választania kellett a között, hogy kimenjen-e a világba és ott keresse a maga boldogulását, avagy visszamenjen és éljen nyugodtan a törzsének tagjaival.

Curtis apja katona volt és a határszélén teljesített szolgálatot, míg az anyja felvér indián volt. Curtis maga az életének első tíz esztendejét ott töltötte a rezerváción, csak úgy, mint a többi indián gyerekek. A lóva hátán végig galoppozott a prérison, avagy meglepődötten játszadozott a folyó partján. Amikor azután megtörtént az, hogy a Cheyenne indiánok megtámadták a Kaw törzs rezervációját Kansasban, a törzs tagjai Curtist bízták meg azzal, hogy keresztülörje magát a támadók soraiban és hozzon segítséget a hatvan mérföldnyire levő szövetségi helyőrségtől. Ő volt ugyanis az egyetlen, aki tudta beszélni mindkét indián törzsnek a nyelvet és egyben a fehér ember nyelvén is beszélt.

Ez éppen ötven esztendővel ezelőtt történt. Aki mostanában meglátogatta az Egyesült Államok szenátusát, semmi esetre sem ismerte volna fel a jól megtermett, kerekkepű uriemberben, a kansasi szenátorban, a republikánus párt egyik szenátusi vezérében azt a fiút, aki ötven évvel ezelőtt keresztülörte az ellenség soraiban és meghozta a segítséget az anyja törzsének. Az indiánok azonban nem felejtették el ezt az eseményt és nem felejtették el azt Curtis szenátor maga sem. Jelenleg is teljes jogu tagja a Kaw indiánok törzsének. Sokszor résztvesz azoknak ősi szertartásaiban és állandóan részesedik a törzs jövedelmeiben is.

A szenátus elnöki állása tudvalegyen azzal üresedett meg, hogy Coolidge alelnökből, a szenátus hivatalos elnökéből Harding halála folytán az ország első tisztviselője lett. A törvény ilyen esetben azt írja elő, hogy a szenátus az elnököt maga választja meg. Ilyenkor azután az ilyen módon megválasztott szenátusi elnök az alelnöki fizetéseket és illetményeket kapja meg. Harding halálakor a szenátus ideiglenes elnöke Cummins iowai szenátor volt és ő lesz a választáson Curtis legerősebb ellenfele.

Curtis szenátornak a fontos állásra meg van minden politikai kvalifikációja, ami azonban ennél sokkalta fontosabb, a barátai szerint, teljes mértékben meg vannak a személyes kvalifikációi is, különösen azért, mert a párt politikai vezetőségét a szenátusban nagyszerűen töltötte be. Ez a szerep pedig éles látóképességet és nagy egyéni tehetséget igényel. Curtis mindenkor pontosan tudja azt, hogy a teremben jelenlevő szenátorok hogyan fognak szavazni. Mint az indiánok az őrségen, ő is nagyon keveset beszél. Egyszer, mint mondják, megtörtént az, hogy egy teljes kongresszusi ülészen az alig harminc perccel foglalt le a maga részére. A legnagyobb ereje éppen a hallgatásban, a megfigyelésben áll.

Curtis szenátor az első az indiánok közül, aki a szenátusba bejutott. Nagyszerű bizonyítéka annak, hogy mi mindenné lehet az ember Amerikában a saját erejéből. Curtis a "self made man"-nek igazi példája. Mint újságos fiú kezdte, mint versenylovas, majd mint bérkocsis folytatta, azután saját erejéből, hosszas tanulás és nélkülözés után ügyvédé lett, hogy a küzdelmeit újra elkezdje. Ez az ut vezetett az indián sátorból a szenátus elnöki széké felé.

Amikor azon a bizonyos emlékezőes éjszakán Charles Curtis végiglovozta azt a hatvan mérföldet keresztül az ellenség soraiban és biztosította az anyja törzse részére a segítséget, többé nem tért vissza az indiánokhoz. Ott a vadnyugat határában olyan alkalom kínálkozott neki, amely számára nagyszerűen megfelelt. Valaki meglátta az indián fiút, aki szintén a ló hátán született és felajánlotta neki azt, hogy a topekai akkor híres versenyeken lovozzon. Olyan sikereket ért el ebben a minőségben, hogy hamarosan a nyugat összes versenyterein lovozzhatott. Őt éven keresztül volt versenylovás, kivéve egy telet, amikor újságokot és földi megvörözt árult a vasuti állomáson és a városban. Őt éven keresztül kedvenc lovasa volt a határvideknek, amelynek főportja abban az időben a lóverseny volt. A kezén még mindig láthatók azok a forradások, amelyeket akkor szerzett, amikor a Headlight nevű nagyon híres versenylovat lovozta az egyik versenyen.

Curtis szenátor soha életében nem ivott szeszes italt és káromkodni soha senki sem hallotta őt. És ez különösen fontos, ha meggondoljuk, hogy tíz éves korától, tizenhat éves koráig, vagyis a gyermek kifejlődésének ideje alatt a szoké szabad mesterségét űzte és bőven volt alkalma látni, ahogyan az emberek isznak és hallani, ahogyan káromkodnak.

És Curtis nem maradt közöttük. Az az út keresztül a veszedelmén megváltoztatta a fiú egész életét. Pedig megmaradhatott volna indiánnak. Hiszen Julia Poppinek, a Fehértoll főnök leányának unokája volt. A nagyanyja telivér indián volt és az ő jogán teljes jogu tagja maradt a törzsnek az unokája is.

Es éppen a nagyanyja volt az, aki az emlékezőes éjszakán figyelmestette az unokáját arra, hogy a törzse szívesen látja ugyan, büszke rája, azonban az érvényesülés útja nem ott van a számára, hanem a fehérek között. Ő maga hozta el részére a lovat a folyóparthoz az emlékezőes holdvilágos éjszakán. Megmutatta az utat, amelyet követnie kell, mondta neki, hogy nagyon, végtelenül szereti, azonban az érvényesülésnek az útját nem a saját törzse között látja. Ő maga, az öreg indián asszony segítette fel a nyeregbe az unokáját és nézte, nézte, amint a nyomát eltakarja a preri pora.

A fehér emberek között azután Charlie úgy tartotta fenn magát, ahogyan tudta. Egy kevés pénze maradt a versenyekből, amikor pedig az elfogyott, egy barátja tanácsára bérkocsis lett. Nem azért, hogy saját részére pénzeszt szerezzen, hanem első sorban azért, hogy könyveket vegyen magának. Ilyképen látható, hogy a nagyanyjának szavai mély benyomást gyakoroltak rája. Charles Curtisból éjjeli bagoly lett. Télen és nyáron, éjjel és nappal, éveken keresztül állandóan ott volt a fiatal fia Topeka utcáiban, szalonjaiban, állomásán és várta, hogy igénybe vegyék a szolgálatait.

Es ez volt Charlie Curtisanak az esti iskolája. Mialatt az utcasarkon a kocsiával konstántra várakozott, mialatt a lóva józúen rágta az abrakját, avagy ette a szénáját, a bérkocsis ott ült a bakon az olajlámpa fénye mellett és jogi könyveket olvasgatott.

Ezek az olajlámpák jelezték Charlie Curtis részére a sikereknek útját.

Volt egy ügyvéd jóembere, az látta el tanácsokkal és az kölcsönözte neki a könyveket.

A fiú kitaróan, szorgalmasan tanulmányozta, bujta azokat.

Es négy év múltán a bérkocsis, a kaw indián fiú, alig huszonegy éves korában letette az ügyvédi vizsgát és annak az ügyvéd jóakarójának irodájába ment dolgozni, aki neki a jogi és tudományos könyveket kölcsönadta.

Es ekkor azután esőtől jött számára a szerenese és siker.

Az első alkalom akkor kínálkozott, amikor egy gylkossági ügyet együtt védett egy idős és igen híres ügyvéd.

Most kapta Curtis az első alkalmat tehetségének bizonyítására.

Az öreg ügyvéd a tárgyalás alatt rosszul lett és a védelem teljes súlya a fiatal Charlie Curtis nyakára nehezedett.

Es a nagytehetségű fiatal gyerekügyvédnek sikerült a vádlottat felmentetnie.

Az egész vidék róla beszélt.

Ennek az incidensnek immár negyvenegy esztendeje. Es a siker azóta nem hagyta el.

Huszonegy éves korában ügyész lett.

1893-ban képviselő és 1907-ben az Egyesült Államok szövetségi szenátora.

Az utóbbi harminc esztendő alatt Charlie Curtis csaknem állandóan tagja volt a szövetségi törvényhozásnak és ez idő alatt teljes sikerrel működött különféle felelősségteljes megbízatásokban és most a hájdnai félv. indián fiúnak esetleg arra lesz alkalma, hogy a szövetség szenátusának elnöke legyen.

A KOSÁR TÖRTÉNETE

A régi jóidőkben könnyen ádtak "kosarat" a lányok. — Világszép Ilonka kosara. — Miért verte meg Ambrus mester a feleségét? Három megvert asszony egy faluban. — Honnan keletkezett a "kosár" fogalma.

A MIKOR a férfiak és nők közt házassági szempontból mindig kedvezőtlen arányszámot még csak statisztikákból tudták az emberek, de a mindennapi életben még nem igen lehetett észrevenni, hogy a teremtés urainak értéke ritkaságuk következtében is egyre jobban növekedik, minden leány életprogramjához hozzátartozott, hogy a kérőkben kissé válogasson, amíg azután rá nem talál az igazira. Erre valamikor azért is helyeztek nagy súlyt, nehogy a férj valahogy felesége szemére vethesse, hogy de nagyon hozzáietett a legelső kérőjéhez, úgy látszik félt, hogy második már nem akad és legyen is megfelelően hálás annak a derék és bátor férfiúnak, aki a vénleányságtól megmentette.

Az eljegyzés előtt illet hátré néhány kosarat kiosztani, ami az eladó leány tekintélyét nagyban növelte, mert biztosan kiváló leány lehet, aki ennyi kérést nyugodtan kikoszoráz és nem fél attól, hogy a végén hoppon marad. Azt persze mondani sem kell, hogy a házasulandó férfiú értékére egynéhány ilyen kosár annál kedvezőtlenebb fényt vetett. Hogy a visszautasított szívet és kezét miért kosár alakjában nyújtja át a rátartó leányzó, azt egy réges régi magyar mese így magyarázza meg.

Hatalmas várában élt a vitéz Sámson lovag, de bizony keveset ült otthon, hü csatlósával, Gergelyvel egyre csak az erdőt járta, vadászott és egyedül hagyta leányát, a világszép Ilonkát. Szegényke hát csak otthon maradt, egyedül üldöngélt szobájában és hogy ne unatkozzék, egész nap kézimunkázott, völegényének himzett esodaszép tarka övet, amin majd kardját viselje. A sok tarka selyemfónál folyton szerte hullott, fogta hát magát Ilonka, lement a faluba Ambrus mesterhez, hogy szép kis kézimunka kosarat csináltasson nála.

Ambrus mester, akinek felesége a legházasartosabb asszony volt messze földön, örömmel fogott munkához, két egész hónapig dolgozott rajta nagy szeretettel, de meg is volt a látszatja, mert ilyen szép kosarat talán még soha senki sem látott, olyan

virágkoszorút font bele Ambrus mester. Pedig a felesége szünet nélkül szidta, szapult, hogy minek bibelődik ennyit evvel a haszontalansággal, majd meglátja, még megbánja. Micsoda élettársal is verte őt meg az Isten, vagy nem dolgozik, ha meg végre valamihez fog, abban sincs köszönet. Most is, ahelyett hogy kész portékáját vásárra vinné, a kuckóban ül és evvel a haszontalansággal játszik. Ambrus már annyira megszokta felesége örökös porlekedését, hogy ügyet sem vetett rá és nem is felelt a sok zsémbelődésre.

Amikor a kosár elkészült, Ambrus nagy megelégedéssel szemlélte.

"Hála Istennek, igazán örülök, hogy készen vagyok" szölt feleségéhez. "Mond utánnam, hiszen tudom, te is örülsz." De hiába örült az asszony, bevallani csak nem akarta; a férje először kérte, majd fenyegette, és mikor ez se használt, fogta magát, megverte.

Eppen arra ment két szomszédasszony, akik a nagy veszekedésre kíváncsian megálltak, sőt be is kukueskáltak az ablakon. S így azután ők is látták, hogy Ambrus alaposan helybehagyta az asszonyt. A két szomszédasszony persze hamar hazaszaladt elmesélni, mit láttak. A két férj meghallgatta a mesét, és ez bizony szegyet ütött fejükbe. Ambrus így gondolkodott, vajjon nekik engedelmesebb feleségük van-e.

"Hát te utánnam mondanád-e ha kívánnám," kérdezték a férjek.

Ennek persze híre ment, a férjek mind kipróbálták, hogy kinek fogad szót a felesége és mikor kiderült, hogy egyik asszony se mondaná szó nélkül az ura után, hogy hála Isten, kész a kosár, mind dühbe jött és mind megverte a feleségét.

Ambrus mester pedig fogta a kosarat, felvitte a várba. Ilonka nagyon megörült, annyira tetszett neki a kosár,

hogy gazdagon meg is jutalmazta Ambrust. A sok tarka selymet berakta a szép új kosárba és úgy himzett tovább. Egyszerre megérkezett a völegénye, aki már utközben halottá, mi történt a faluban. És mert ő is kíváncsi természetű volt, hát ő is megkérdezte Ilonkát, hogy ő mit felelné, ha megkérné, mondjon valamit utána.

— "Ne kérdezze, mert én se felelnék másképpen, mint az asszonyok."

— "Az bizony nagy kár, mert bizonyos, hogy én is éppen úgy elverném, mint a falubeli férjek!"

— "Arra ugyan ne számítson, akkor már mehet is", felelte Ilonka, a kosarat a völegénye kezébe nyomta, a jeggyűrűt is beledobta és kiszaladt.

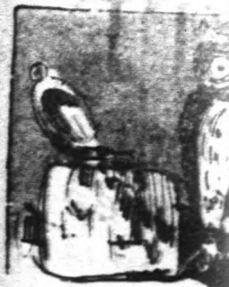
Azóta teszik ki kosárral a kellemetlen kérők szűret a leányok.

Manapság azonban egyre jobban ritkulnak a "kosarak." A mai szomorú viszonyok közepette nagyon kevés leány engedheti meg magának azt a luxust, hogy válogasson a kérőkben, hogy kosarakat osztogasson. Megdrágult az élet, megdrágult a házasság és elmúltak mindörökké azok a szép idők, a mikor csak egy kis elszántság és egy kis romantika kellett a fészkerakáshoz. A háború, és a háborút követő még kegyetlenebb idők rettenetes terheket raktak az emberiségre és ma, amikor komoly problémát jelent egy-egy embernek a megélhetése, csaknem a lehetetlenséggel határos, hogy egy ember, két testnek és léleknek szükségletéről gondoskodjék.

De higgyünk abban, hogy ezek a könnyörtelen idők sem tartanak örökké. Végül megkérdezzük majd a megpróbáltatások fekete napjai is és bekövetkeznek az az idő, amikor fellendül a kosárgyártási-ipar Magyarországon.

A mai idők koravén ifjai né bízzák el magukat visszajön még az az idő, amikor éjjeli zene esendül fel a leányos házak ablakai alatt. Feltámad még a romantika és feltámad még a kosár.

Benedek Rózsi

AZ EMB
AZ Á

A GYORS

A Z álom azeszé...
teljesen elszakad...
Mult és jövő, lehet...
összeolvad a tarka...
hogy milyen gyorsan...
ezek a képek, azt...
kevés adatunk van...

Annál értékesebb...
pontból Rapp, német

ronyóra épen úti...
Az álmodtam, hogy...
vettem el. Elfogtam...
hosszadalmas törvény...
vetkezett, négy...
Amikor újra fölcé...
toronyóra a tizenkét ó...
ütötte a tizenkettő...
gratias alatt álmod...
álmot.

Ossza
az ob

Egyházy de
Éket Európa...
VALÓSAOS
légiós dollároka...
utján, mely a leg...
nek az egész világ...
KOLFOLDI
orderek és kábel...
magyar, osztrák...
náiban, vagy más...
HAJO ES VA
vasutvonalkra ad...
országban mi tény...
Forduljon hát...
vagy Express ip...
anyanyelvén e...

AMERICA

2048 East 9th

65 Broadwa

3

25

909 I

Követeljen Americ

AZ EMBER ÉS AZ ÁLOM

A GYORS ÁLOM

Az álom szeszélyes csapongásaiban teljesen elszakadunk a valóságtól. Mult és jövő, lehetséges és lehetetlen, összeolvad a tarka álmoképekben. De, hogy milyen gyorsan változhatnak ezek a képek, azt nehéz megállapítani, kevés adatunk van hozzá.

Annál értékesebb tudományos szempontból Rapp, német építési fűtanésznek következő elbeszélése:

Forró nyári napon kocsin jártam, mert felhívást kaptam az ujan épített utakat. A nagy forróban elnyomott az álom, akárhogy küzdöttem is ellene.

Amikor elszundítottam, a toronyóra éppen ütni kezdte a tizenkettőt. Azt álmodtam, hogy valami önt követtem el. Elfogtak, vallattak, aztán hosszadalmas törvényszéki tárgyalás következett, végre elítéltek.

Amikor újra felébredtem, ugyanaz a toronyóra a tizenkét órai ütésekből akkor ütötte a tizenhármat, tehát tizenkét órátként aludtam az egész hosszú álomot.

A VARÁZSLÁS RÉGEN

A BABONÁNAK mindig nagy volt a hatalma a tömegek fölött és sajnos még ma sem szűnt meg egészen. Régen azonban, mikor még kevesebb volt az iskola, ismeretterjesztő könyvek se voltak, a nép teljesen a babona rabságában élt.

A régi görögökél a babona varázsló mesteriségét vén asszonyok üzték. Ráolvastak betegségekre, sebekre, megbabonázták annak az ellenségét, aki hozzájuk fordult, gonosz szellemeket üzték ki, amuletteket adtak a különböző veszedelmek ellen.

Ezeket a varázsigéket ólomtáblákra írták, megsodorták és egy sírho dobálták.

Csak a kereszténység elterjedése korlátozta ezeket a varázslásokat, de végleg még ma is sem tudta megszüntetni.

Sok ostoba és himbörgő ember ma is szívesebben fordul házában a kuruzsolóhoz, mint a képzett orvoshoz, mert a titokzatoság ma is még igen nagy hatással van az emberekre.

A varázslás magasabb iskolája volt, mely szellemeket idézett, embereket állatokká változtatott át, a vizek folyását megváltoztatta, levarázsolta az égről a holdat.

A varázslás éjjel történt, lehetőleg holdteltésnél, gonosz híri helyeken, sírok fölött vagy keresztutaknál. Mosakodás, böjtölés és egyéb előírt eljárás előzte meg.

Fűveket, mindenféle állatot, csontokat, vért, vizet, kulesokat és gyapjufonalakat kotyvasztottak össze.

Ha valakit meg akartak babonázni, szükség volt egy darabkára a ruhájából, vagy vianzból egy kis szobrot készítették, ennek a szobornak megsértették egy részét, hogy az illető ember is azon a részen sérüljön meg.

Az eljárást varázsigék elmondása kísérte.

MANUFACTURERS PATENT CO. INC. 520 FIFTH AVE. NEW YORK CITY. Magyarok részére hasznos tudnivalók... INGYEN UJ-ESZMEK TALALMANYOK

A BŰNÖS GYERMEKEK

A BŰN OKAI

Az utóbbi évtizedek bűnkronikájában veszedelmesen növekedt a bűnös és bűnöző gyermekek száma. Amíg ötven évvel ezelőtt alig akadt évente egy-egy gyermekbűnös, most már rettentő sokan vannak.

Nem csoda, ha kutatják is az okait. Miert van ez így? Igy Burt C. dr. londoni orvos kétszáz esetet pontosan megvizsgált, hogy megállapítsa, mi viszi bűnbe a gyermekeket.

Arra a tapasztalatra jött, hogy az átörökítés alig jöhet számba. Mert a bűnös gyermekek tíz százalékánál lehetett csak megállapítani, hogy valamelyik rokona büntetett előéletű.

Szegénység, lakásinség, nyomor és a legfontosabb hajtóerő.

A hiányos gyermekek negyötöd része jómódu családból származik.

Sokkal nagyobb baj: a rossz nevelés, a felügyelet hiánya és a könnyű alkalmak a rosszra.

Burt doktor térképet készített Londonról, melybe bejelölt az ifjúkori bűnösök lakóhelyét. Így derült ki, hogy a legtöbb bűnösöket a nyugati rész egy bizonyos vidékén követték el, néhány utcában, ahol majdnem minden második ház színház, kocsmá vagy tánchelyiség.

Régi példabeszéd, sokan tiltakoznak ellene, de mégis igaz, hogy a társaság csábítja bűnbe a gyerekeket. Ez ezért borzasztóan fontos kérdés az, hogy a szülők ügyeljenek arra, milyen társaságba keveredik gyermekük. A társaság, a környezet és főképp az alkalom szüli a tolvajt. És szomorú tény, hogy sokkal több a visszaeső bűnösöknek száma, mint azoké, akik egy-két eset után a javulás útjára térnek. Ez ezért sokszorozottan fontos a gyermekek ellenőrzése.

ÖRÖM

ha az óhazánk hírt hallanak amerikai rokonaiktól, és

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénzügyi támogatást is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGOLCSÓBBIAN ÉS LEGGYORSABBIAN UTALJA AT A PENZET MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZJEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron. FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Főhivatal: 10 East 32nd Street, a Bankpalotában. Filók: 1597 Second Avenue, corner 83rd Street, NEW YORK.

Ossza meg a karácsony örömeit az óhazában lévő rokonaival

Egy néhány dollárral, ami nem jelent sokat önénél, boldoggá teheti őket Karácsony napján.

VALÓSÁGOS DOLLAROK: A legjobb és legbiztosabb mód egy valószínű dollárra szóló utalványt küldeni az American Express Company útján, mely a legrégebbi és legnagyobb pénzügyi intézet Amerikának és amelynek az egész világon vannak fiókjai.

KÜLFÖLDI PÉNZKÜLÖMÉNYEK: Ugyanígy csokkak, külföldi money orderk és kábel átutalások a lehető legolcsóbb árfolyamon, fizethetők magyarn, osztrák, csecho-szlávok koronáikban, román leiben, jugoszláv dinárban, vagy más pénznemben.

HAJÓ ÉS VASUTI JEGYEK: Az összes hajóvonalakra és európai vasutvonalakra adunk el jegyeket, azok tényleges árán, miután ebben az országban mi tényleges európai vasuti jegyet tartunk raktáron.

Forduljon bármely ügynökünkhöz, vagy bármely American Railway vagy Express irodájához, vagy az alábbi irodáinkhoz vagy írjon saját anyanyelvén e címre:

RESIDENT MANAGER AMERICAN EXPRESS COMPANY 2048 East 9th Street, Cleveland, O. MÁS IRODAINK: 65 Broadway, NEW YORK, 18 Chatham Square. 32 Dearborn St., CHICAGO. 25 Fort St., WEST, DETROIT. 909 Liberty Avenue, PITTSBURGH. Követeljen American Express nyugtát. Ez biztosítja önt elvesztés ellen.

SZIVES TUDOMÁSUL!

Az 1850-ben alapított és ma Magyarország legnagyobb könyv- és zeneüzletének a budapesti Rozsavölgyi és Társa cégnek képviseletét és Észak-amerikai Egyesült Államok és Canada területére átvettük. Örömmel hozzuk ezt az ismerkedő magyarországi tudósításra, mert a Rozsavölgyi és Társa és a Bárd Ferenc és Fia, Magyarország két legnagyobb zeneüzletvállalatának képviseletének birtokában biztos tudatában vagyunk annak, hogy most még fokozottabb mértékben módunkban lesz megbízóink szükségletét kielégíteni.

Kiváló tisztelettel KEREKES TESTVÉREK, könyv- és zeneüzletkereskedők 1464 Third Ave., New York City.

Örömmel hozzuk régi és új megbízóink tudomására, hogy sikerült a jó hírnevű, nagyreputált new yorki Kerek Testvérek cégnek képviseletünket átadni. Gondoskodni fogunk arról, hogy kiadványainkhoz Kerek Testvéreknél teljes raktár legyen, hogy minden megbízást még a beérkezés napján elintézhessünk. Reméljük, hogy hosszú évekkel szép kulturánkát fogunk végezni és maradunk

kiváló tisztelettel ROZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA, könyv- és zeneüzletkereskedők Budapest, IV. Szervita-tér 5.

MAGYAR KOTTÁK!

Zongora és énekhangra kottákkal, szöveggel. Most érkeztek az óhazánk a legújabb, legfrissebb és legnépszerűbb dalokból egy általi kiadásban.

Table with 2 columns listing musical scores and their prices. Items include: Alanyi jegyzékben mindenki megtalálja kedvenc nótáját; Mikor az est-meséjél kezd; Te csak szeress; Van otthon egy cifra szűrtöm; Hősök a Sándor-téren; Valahol a cigány muzsikál; Most amikor minden virág nyílik; Ott ahol a Budapesttől visszafelé; Miért vagy máské; Nem látok én többé téged; Hosszú út a fűzfőny; Hírneműk és kotta, egyszerűen rendelni 22.00; Barmelyik 10 kotta egyszerre rendelni 22.50.

NEW YORKI FIÓKJA Kérje részletes könyv-, hang- és kotta-ajánlólistánkat. Amerikai legnagyobb Magyar Könyv- és Zeneüzletkereskedők. KEREKES TESTVÉREK BÁRD FERENC ÉS FIA ÉS ROZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA 1464 THIRD AVENUE, NEW YORK CITY.

BACSÁNYI JÁNOS

A franciaországi
változtatásokra

Nemzetek, országok! kik rut kelepcében
Nyögtök a rabságnak kínos kötelében;
S gyászos koporsóba döntő vas igátok
Nyakatokról eddig le nem rázhattátok;

Ti is kiknek vérét a természet kéri,
Hiv jobbágyitoknak felszentelt hóhéri,
Jertek s hogy sorsotok előre nézzétek:
Vigyázó szemetek Párizsra vessétek.

Bacsányi János 1763-ban született a zalaegerszegi Tapolcán. Kiváló költő és képzett esztéta volt, irásával a felvilágosodást szolgálta. Kassán kezdte pályáját, mint kamarai hivatalnok, azonban forradalmi szellemű verseiért s a Martinovics-mozgalommal való összeköttetése miatt egy évre a hufsteini vár börtönébe zárták. Később Bécsben élt, ahol feleségül vette a szépséges költőnőt, az osztrák Baumberg Gabriellát. 1809-ben Párisba szökött, mert Napoleón proklamációjának szerzőségével vádolták. 1815-ben visszavitték Ausztriába, s Linzbe internálták, ott is halt meg 1845-ben. Kazinczy Ferenczel és Baróti Szabó Déviddel megindította a Kassai Magyar Múzeum-ot, az első szépirodalmi és esztétikai folyóiratunkat.